

CBS Evaluering og Akkreditering

Michael Møller Nielsen

Undersøgelse af studieresultater for bachelorstuderende ved CBS

– herunder frafald, studieforsinkelse og karakterer ved 1. årsprøve

Baseret på 1. års studerende
2009/2010

Sammenfattende oversigtsrapport med hovedresultater

21. september 2012

INDHOLD

Kapitel 1. Undersøgelsens baggrund, datagrundlag og formål	3
1.1 Undersøgelsens baggrund	3
1.2 Undersøgelsens datagrundlag	3
1.3 Undersøgelsens formål	5
1.4 Afrapportering af undersøgelsen	6
Kapitel 2. Studieresultater fordelt på studier	8
2.1 Frafald og studieforsinkelse	8
2.2 Adgangsforudsætninger og eksamensresultater på studierne	10
Kapitel 3. Hvem falder fra og hvem bliver studieforsinkede	13
3.1 Studieforsinkelse og frafald i forhold til adgangskvotient, alder og køn	13
3.2 Studieforsinkelse og frafald i forhold til adgangskvotient, alder og studie	17
Kapitel 4. Eksamensresultat (1. årsprøve), adgangskvotient, alder og køn	24
4.1 Eksamensresultat fordelt på alder, adgangskvotient og studietype	24
4.2 Sammenhæng mellem adgangskvotient, køn samt alder og eksamensresultat	26
Kapitel 5. Frafaldstidspunkt	28
5.1 Frafaldstidspunkt fordelt på uddannelser	28
Kapitel 6. Andre baggrundsvariable fra spørgeskemaundersøgelsen	32
6.1 Faldet fra en tidligere uddannelse	32
6.2 Kulturel og sproglig baggrund	33
Kapitel 7. Evaluering af studiet	34
7.1 Vurdering af studiets 1. halve år og frafald	34
7.2 Vurdering af studiets 1. halve år og studieforsinkelse og eksamensresultater	36
Kapitel 8. Studieadfærd	38
8.1 Hvordan er den studerende kommet i gang	38
8.2 Den studerendes aktivitetsniveau på CBS ud over deltagelse i undervisning	41
8.3 Hvordan den studerende er kommet i gang og aktivitetsniveauet	43
8.4 Deltagelse i (fremmøde til) undervisningen	45
Kapitel 9. Begrundelser for at overveje frafald og for ikke at være stoppet	47
Appendiks: Oversigt over anvendte forkortelser for uddannelser	49

Kapitel 1. Undersøgelsens baggrund, datagrundlag og formål

1.1 Undersøgelsens baggrund

Baggrunden for denne undersøgelse er de gennemførte evalueringer af mentorordningen i 2008 og 2009. Et væsentligt tema for disse evalueringer var at undersøge, om mentorordningen havde betydning i forhold til de nye studerendes frafald/fastholdelse på studiet. De studerende besvarede derfor en række spørgsmål om hvorvidt – og i givet fald hvorfor – de har overvejet frafald fra studiet. Desuden har de studerende svaret på en række spørgsmål om deres oplevelse af deres 1. halve år på studiet, herunder deres tilfredshed med studiet og deres oplevelse af deres egen studiesituation (om de føler sig fagligt og socialt med). Mentorevalueringerne rummer således betydelig information om en stor studentgruppes oplevelse af deres studiestart og overvejelser om at stoppe på studiet. Disse data ligger allerede til grund for rapporten "Evaluering af Mentorordningen 2009/2010 – Med særligt henblik på en analyse af studieadfærd og overvejelser om studiefrafald", 18. august 2010.

CBS Evaluering og Akkreditering har imidlertid set en oplagt mulighed i at videreføre denne analyse ved at samkøre data fra mentorevalueringen i 2009 med matrikeldata fra september 2011 for den pågældende population. Herved bliver det muligt at "konfrontere" de studerendes tidlige studieerfaringer og eventuelle overvejelser om at stoppe på studiet med, hvordan det rent faktisk er gået dem 2 år efter.

1.2 Undersøgelsens datagrundlag

Udgangspunktet for undersøgelsen er således den gennemførte mentorevaluering i 2009. Denne blev gennemført ved udsendelse af spørgeskemaet til samtlige 1. års studerende på alle bacheloruddannelser på CBS den 7. december 2009. Dataindsamlingen blev afsluttet den 18. januar 2010. I alt blev skemaet sendt til 2378 1. års studerende, hvoraf 842 (35,4%) besvarede det.

Matrikeldata er indsamlet i september 2011. Der er i alt modtaget matrikeldata på 2368 studerende. Af disse var 25 imidlertid allerede bestået (de er antageligt indskrevet med betydelig merit). Af disse havde 4 svaret på spørgeskemaet. For denne analyse er disse studerende imidlertid ikke af interesse, og er derfor rensset ud af datamaterialet, som således omfatter matrikeldata for 2343 studerende og 838 spørgeskema-besvarelser. Imidlertid er der ikke en fuldstændig én til én overensstemmelse mellem dem, der har fået tilsendt et spørgeskema og dem, der er modtaget matrikeldata for. Således er der ikke modtaget matrikeldata for 7 studerende, som fik tilsendt et spørgeskema, hvoraf 1 havde svaret. På grund af en "teknisk" fejl ved spørgeskemaudsendelse er der desuden modtaget 14 besvarelser uden "respondentidentifikation", således at matrikeldata kun har kunnet føjes til 823 spørgeskemabesvarelser.

I alt består datamaterialet således af:

Matrikeldata for 1. års studerende, december 2009	2343
- Heraf studerende, som har fået tilsendt et spørgeskema	2336
- Heraf studerende, som har besvaret spørgeskemaet	823

Ser vi på den studiemæssige status for disse studerende, fremgår det af tabel 1.1 nedenfor, at i alt 23% af de 1. års studerende er faldet fra studiet efter de første 2 studieår, og at yderligere små 20% er

studieforsinkede (har optjent mindre end 120 ECTS). På den samlede årgang er det således lige under 60%, der i løbet af de 2 første år har fulgt studieplanen.

Tabel 1.1 Antal studerende fordelt efter studiestatus i filen fra matriklen

		Status				Total
		Helt med	Forsinket mindre end 1 sem	Forsinket 1 semester eller mere	Frafaldet	
Har du på noget tidspunkt overvejet at holde op på studiet:						
Ja, og jeg overvejer stadig / er stoppet	N	72	4	10	45	131
	%	55,0%	3,1%	7,6%	34,4%	100,0%
Ja, men jeg overvejer ikke mere	N	96	18	6	20	140
	%	68,6%	12,9%	4,3%	14,3%	100,0%
Nej	N	413	69	35	35	552
	%	74,8%	12,5%	6,3%	6,3%	100,0%
I alt: Besvaret spørgeskemaet	N	581	91	51	100	823
	%	70,6%	11,1%	6,2%	12,2%	100,0%
Spørgeskema ikke besvaret	N	785	169	123	434	1511
	%	52,0%	11,2%	8,1%	28,7%	100,0%
Total	N	1366	260	174	534	2334
	%	58,5%	11,1%	7,5%	22,9%	100,0%

Anm. Der mangler oplysning om studiemæssig status for 2 studerende i de modtagne matrikeldata

Endvidere ses meget store forskelle mellem dem, der har besvaret evalueringsskemaet og dem, der ikke har. Godt 70% af dem, der har besvaret evalueringsskemaet vedrørende mentorordningen, har efterfølgende fulgt studieplanen, mens dette kun gælder 52% af dem, der ikke har svaret. Ligeledes ses, at kun 12% af dem, der har evalueret mentorordningen, er faldet fra, mens mere end dobbelt så mange (29%) af dem, der ikke besvarede spørgeskemaet, efterfølgende er faldet fra. Dette bekræfter flere tidligere gjorte observationer, som dokumenterer, at "velfungerende" studerende i signifikant højere grad end "mindre velfungerende" studerende besvarer evalueringsskemaer vedrørende deres studie.

Det konstateres, at i alt 534 studerende er faldet fra, hvoraf 100 har besvaret spørgeskemaet. Af disse 100 tilkendegav 65, at de på et eller andet tidspunkt i løbet af 1. semester havde overvejet at stoppe på studiet, og af disse 65 tilkendegav 20, at de på undersøgelsestidspunktet igen havde forladt tanken om at falde fra. Det er altså sådan, at 65% af de respondenter, der efterfølgende er faldet fra, allerede inden for det første ½ år har haft overvejelser om af falde fra.

Det ses også, at de studerendes besvarelse af spørgsmålet om de har overvejet frafald, efter alt at dømme er valide, og at den faktiske frafaldsrisiko er signifikant forskellig afhængig af, hvordan den studerende har besvaret spørgsmålet. Frafaldsprocenten blandt dem, der har svaret, at de overvejer at falde fra, er således 34,4%, hvilket er ca. 5½ gange så stor som blandt dem, der har svaret, at de aldrig har overvejet at falde fra. Blandt dem, der har overvejet frafald, men som på undersøgelsestidspunktet har besluttet sig for at blive, er det faktiske frafald på 14,3%, altså mindre end halvt så stort som blandt dem, der på undersøgelsestidspunktet fortsat overvejede at falde fra, men mere end dobbelt så stort som blandt dem, der slet ikke havde overvejet at falde fra.

1.3 Undersøgelsens formål

Det samlede datamateriale er sammenflettet med henblik på, at det vil kunne danne grundlag for analyser af:

1. En samlet matrikelbaseret analyse af frafald: frafald på de enkelte uddannelser opdelt på køn, alder, adgangsgivende eksamen og eksamenskvalitet. Desuden ses på studieforsinkelse og opnåede studieresultater på uddannelserne i løbet af 1. år.
2. Nok så interessant, og vel også det mest fornyende i forhold til, hvad der ellers er lavet af frafaldsanalyser, er at sammenholde de studerendes vurdering af deres studie og deres studiesituation efter ½ års studier med deres faktiske frafald og opnåede studieresultater på 1. år. Ikke mindst har det haft interesse at undersøge, hvordan det er gået de studerende, der efter ½ års studier overvejede at falde fra, og om der er særlige årsager til frafaldsovervejelserne, der i særlig grad fører til, at de studerende rent faktisk falder fra. Det unikke ved denne analyse er, at vi ligger inde med en række spørgeskemadata om de studerendes oplevelse af deres studie, deres studiesituation og eventuelle overvejelser om frafald **før** de har truffet en (endelig) beslutning. Normalt gennemføres undersøgelser af frafald **efter** de studerende har truffet den endelige beslutning. Sidstnævnte metode rummer i forhold til denne analyse især 2 svagheder: 1) For det første er der erfaringsmæssigt svært at få frafaldne studerende til at besvare spørgeskemaer om deres frafald (og årsager til dette); og 2) der er en betydelig risiko for en ikke ringe grad af efter-rationalisering i de svar, som frafaldne studerende afgiver, når de er ophørt.

Det er således et centralt formål med undersøgelsen at give svar på, hvilke årsager der er til, at studerende falder fra studierne, og hvad der ellers påvirker de studerendes studieresultater. Det skal dog stærkt betones, at en statistisk analyse aldrig kan give en tilbundsående forklaring på frafald fra (og opnåede studieresultater på) videregående uddannelser. Beslutningen om at stoppe på en uddannelse er en meget personlig beslutning, som er baseret på en kompleks kombination af helt personlige forhold og en række omstændigheder og begivenheder, den studerende har mødt på studiet. Forklaringen på frafald kræver derfor i hvert enkelt tilfælde en individuel forklaring, som både kan findes i den studerendes personlighed, faglige interesser og baggrund, helbred, familiemæssige forhold mv. og i de studiemæssige forhold, som den studerende oplever. Opgørelser i tabeller og grafer giver ikke i sig selv en øget forståelse af, hvad der i de enkelte tilfælde udløser beslutningen om at afbryde et studieforløb. Hertil kræves en mere "meningsbærende" dialog med de studerende og nærmere analyse og indlevelse i, hvad der karakteriserer de forskellige studier og studiemiljøer. Den statistiske analyse kan alene indkredse forskellige faktorer, der påvirker risikoen for frafald (eller studieforsinkelse) positivt eller negativt. Dette er selvfølgelig et skridt på vejen, men må fortsat betragtes som utilstrækkeligt, så længe man ikke har svarene på, hvordan og hvorfor de forskellige faktorer konkret påvirker frafald og studieresultater, som de gør.

1.4 Afrapportering af undersøgelsen

Denne rapport er, som det fremgår af titelbladet, en sammenfattende oversigtsrapport med hovedresultater. Dette betyder, at der i denne rapport er gået "lettere" hen over en række mere præcise definitioner, ligesom vægten helt overvejende er lagt på at fremstille konklusionerne og i mindre grad på at dokumentere analyserne. Endvidere er det heller ikke alle konklusioner, der i denne rapport er fundet plads til.

Den fulde analyse og dokumentation af datagrundlaget, herunder de gennemførte statistiske analyser mv. fremgår af den bagvedliggende "Hovedrapport" med tilhørende bilagsbind – i alt et rapportmateriale på godt 350 sider. Er der konklusioner eller emnefeltter, man ønsker nærmere dokumenteret eller uddybet, vil man i mange tilfælde kunne finde dette i disse rapporter. Man er dog altid, hvis der er noget man ønsker uddybet eller noget, man vil spørge om, velkommen til at henvende sig til forfatteren af denne rapport.

Del 1 Analyse af matrikeldata

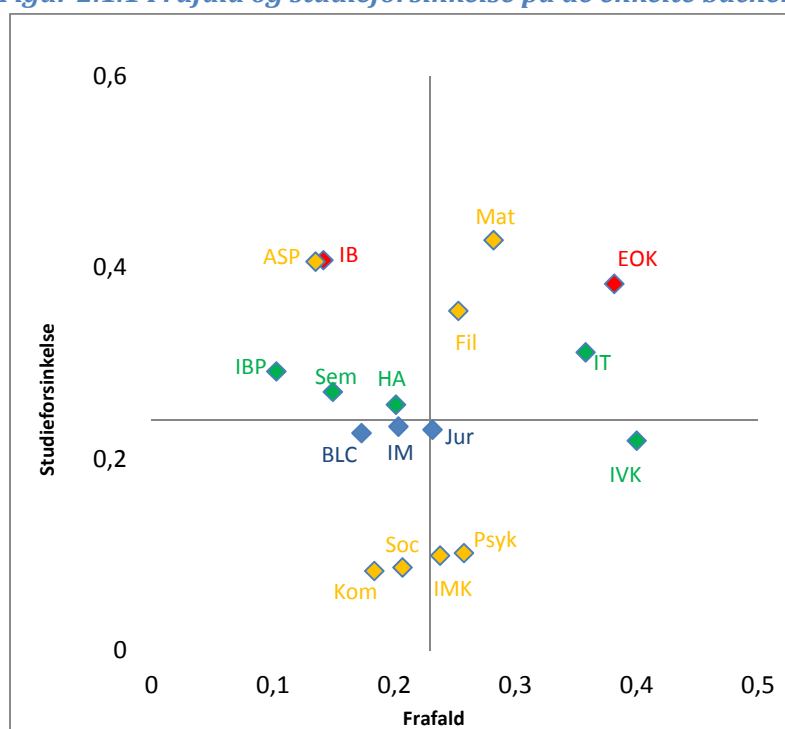
Kapitel 2. Studieresultater fordelt på studier

2.1 Frafald og studieforsinkelse

Det samlede frafald på CBS's bacheloruddannelser er inden for de første 2 år på 22,9% af alle, der var tilmeldt 1. studieår pr. 1. december 2009. Yderligere er 24,1% af de tilbageværende blevet mere eller mindre forsinkede i studieforløbet i den forstand, at de pr. 1. september 2011 havde optjent mindre end 120 ECTS. Af dem, der var tilmeldt 1. studieår, havde 58,5% således fulgt studieplanen og bestået de eksaminer, de ifølge studieplanen skulle.

Imidlertid er frafald og studieforsinkelse ikke ens på de forskellige uddannelser. I figur 2.1.1 er de enkelte studier sat ind i koordinatsystemet efter frafald og studieforsinkelse. Akserne krydser hinanden i den gennemsnitlige frafaldsprocent og den gennemsnitlige studieforsinkelse (% af tilbageværende som er forsinkede). Herved fremgår det direkte, hvordan de enkelte studier placerer sig forhold til frafald og studieforsinkelse. HA-mat, HA-Fil, HA-IT og EOK har således både et frafald og en studieforsinkelse, der er højere end gennemsnittet.

Figur 2.1.1 Frafald og studieforsinkelse på de enkelte bacheloruddannelser

Anm.: Uddannelsernes fulde navn fremgår af oversigten over forkortelser i appendiks

De anvendte farver viser endvidere, i hvilken grad afvigelserne fra gennemsnittet er signifikante. **Blå farve** markerer således, at hverken frafald eller studieforsinkelse på studiet afviger signifikant fra gennemsnittet på CBS. **Grøn farve** markerer, at frafaldet på uddannelsen – men ikke studieforsinkelsen – afviger signifikant fra gennemsnittet, og **gul farve** markerer omvendt, at studieforsinkelsen – men ikke frafaldet – er signifikant forskellig fra gennemsnittet. Endelig markerer den **røde farve**, at uddannelsen skiller sig signifikant ud fra gennemsnittet både hvad frafald og studieforsinkelse angår.

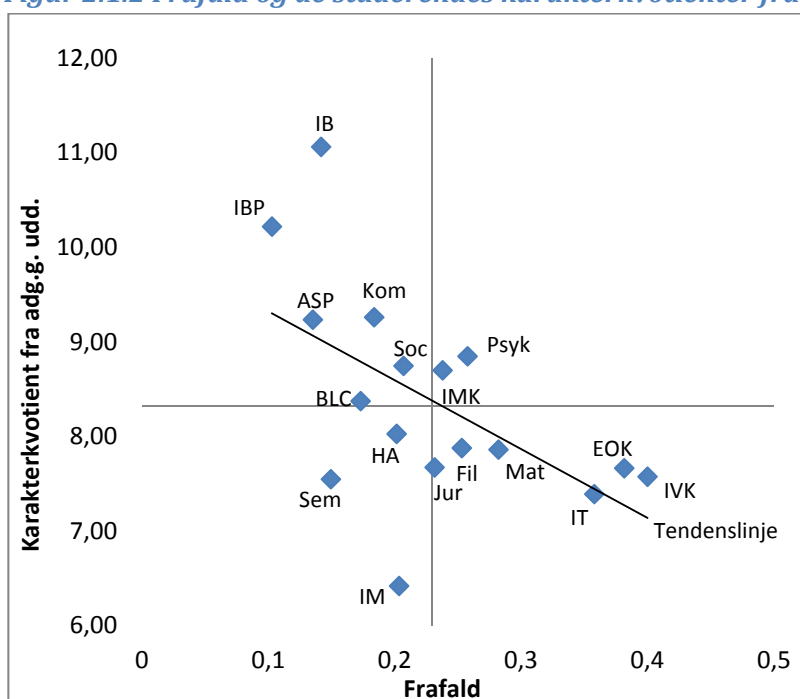

Figuren viser, at de 2 sproglige uddannelser: IVK og EOK – men ikke den 3. sproglige uddannelse IMK – er de uddannelser, der har højest frafald. EOK har desuden en signifikant højere studieforsinkelse end andre studier. Opmærksomheden skal også rettes på de 4 uddannelser: HA-Kom, HA-Psyk, BSc.Soc og IMK, som skiller sig markant ud med en meget lav studieforsinkelse, mens frafaldsprocenterne er nogenlunde gennemsnitlige.

Det skal bemærkes, at når frafaldsprocenten på HA (almen) er signifikant lavere end gennemsnittet, selv om afvigelsen numerisk set ikke er særlig stor, så skyldes det simpelthen, at der er så mange studerende på dette studie, at selv en relativ lille afvigelse fra gennemsnittet er statistisk sikker.

En af de faktorer, der kunne tænkes at ligge bag det større eller mindre frafald på de enkelte studier, er selvfølgelig studentergrundlaget. Ser vi således på de studerendes karakterer fra deres adgangsgivende uddannelse (gennemsnittet for tilmeldte studerende) i forhold til frafaldet på de enkelte uddannelser, fremtræder en meget tydelig sammenhæng: Jo bedre karakterer fra den adgangsgivende uddannelse de studerende har på et studie, des lavere vil frafaldet på studiet være. Denne sammenhæng er illustreret ved den tilføjede tendenslinje i figur 2.1.2. Umiddelbart synes det relativt store frafald på HA-IT, EOK og IVK for en stor del at være forklaret ved, at disse studier har et karaktermæssigt svagere rekrutteringsgrundlag end det typiske for CBS.

Figur 2.1.2 Frafald og de studerendes karakterkvotienter fra adgangsgivende uddannelse

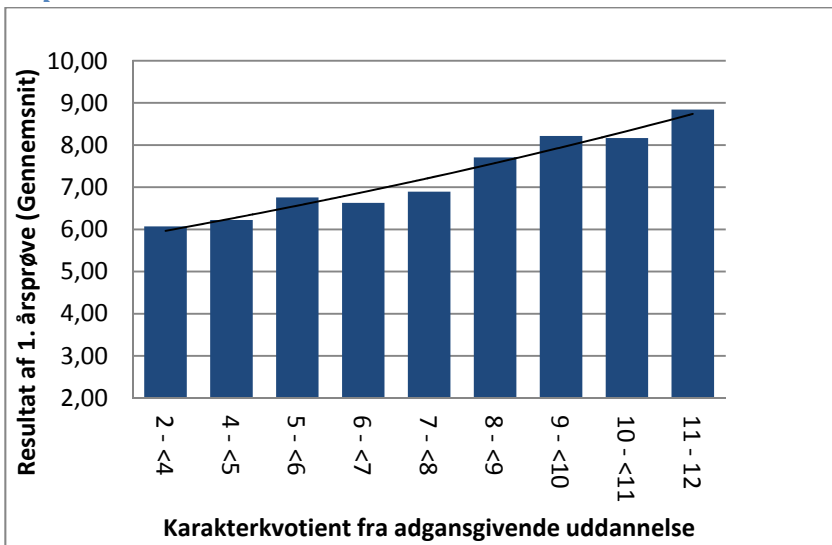

Endvidere kan man hæfte sig ved, at BSc. Sem og BA IM har ret lave frafaldsprocenter i forhold til deres studenterrekruttering, mens Bsc. IB og Bsc. IBP i forhold til deres ekstremt elitære rekrutteringsgrundlag har noget høje frafaldsprocenter. Denne konklusion udspringer af, at disse uddannelser befinder sig i forholdsvis stor afstand til tendenslinjen (Sem og IM et godt stykke under, og IB og IBP et godt stykke over). Men for i hvert fald IB, IBP og IM er studentergrundlagene ret ekstreme (på IM er de studerendes kvotienter fra deres adgangsgivende uddannelse ekstremt lave i forhold til andre studier og visa versa for IB og IBP), så man skal nok være varsom med at lægge alt for meget i dette.

2.2 Adgangsforudsætninger og eksamensresultater på studierne

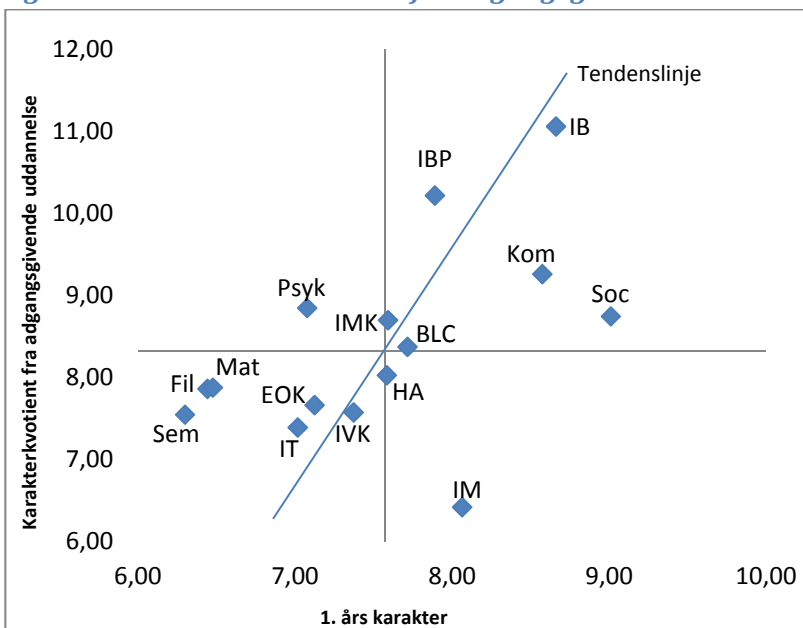
Ikke kun frafald, men også eksamensresultatet på 1. studieår er stærkt påvirket af de studerendes forudsætninger fra deres adgangsgivende uddannelse. Ser vi helt generelt på sammenhængen mellem de studerendes kvotienter fra adgangsgivende uddannelse og deres eksamensresultat ved 1. årsprøve på CBS, ses en helt klar positiv sammenhæng. Det kan altså konkluderes, at hvis en studerende har været "dygtig" i gymnasiet, er der stor sandsynlighed for, at vedkommende også vil være "dygtig" på sit CBS studie,

Figur 2.2.1 Sammenhæng mellem kvotient fra adgangsgivende uddannelse og karakter ved 1. årsprøve

Dette slår som forventet også igennem, når vi sammenligner eksamensresultaterne på de enkelte uddannelser. Således gives der højere karakterer på de uddannelser, der rekrutterer "stærke" studerende, mens karakterniveauet er mere beskedent på de uddannelser, der rekrutterer svagere studerende.

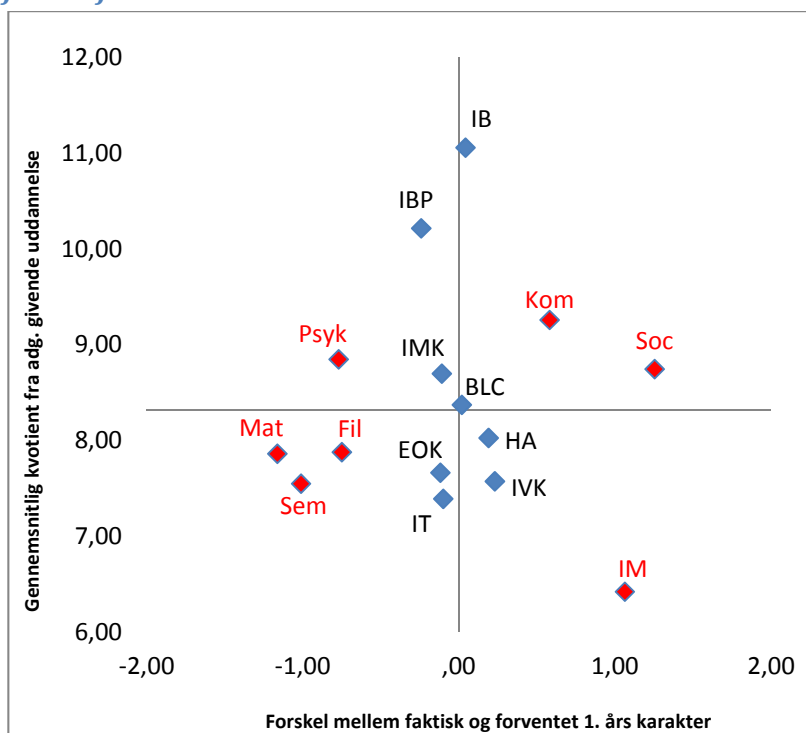
Figur 2.2.2 Karakterkvotienter fra adgangsgivende uddannelse og 1. års karakter

Anm. Pga. mangel på data er HA jur og ASP ikke med i analysen

Sammenhængen er illustreret ved den indlagte tendenslinje i figur 2.2.2. Igen kan man få en fornemmelse af, hvordan karakterniveauet er på den enkelte uddannelse ved at se på afstanden mellem uddannelsen og tendenslinjen. Således er karakterniveauet på de uddannelser, der ligger over tendenslinjen (nordvest), lavere end man ud fra de studerende adgangsforsætninger skulle forvente, mens karakterniveauet på de uddannelser, der ligger under tendenslinjen (sydøst), er højere end man skulle forvente. Da der mere generelt er behov for at foretage korrektion af eksamensresultatet for adgangsforsætningerne, er det med baggrund i sammenhængen mellem 1. års karakter og kvotient fra adgangsgivende uddannelse (jf. figur 2.2.1) for hver studerende beregnet, hvor meget den faktiske karakter ved 1. årsprøve afviger fra den karakter, man ud fra den studerendes adgangskvotient skulle have forventet. Ved at se på disse afvigelser får vi et præcist mål for, hvordan karakterniveauet på hver enkelt studie er, når effekten af de forskellige rekrutteringsgrundlag er rensset væk. Af figur 2.2.3 fremgår det således, at karakterniveauet på HA-Mat, HA-Sem, HA-Psyk og HA-Fil er signifikant (og derfor markeret med rødt) lavere, end hvad man skulle forvente, mens karakterniveauet på HA-kom, BSc. Soc og BA IM er signifikant højere, end man skulle forvente.

Figur 2.2.3 Karakterkvotienter fra adgangsgivende uddannelse og 1. års karakterens afvigelse fra det forventede.

Anm. Pga. mangel på data er HA-jur og ASP ikke med i analysen

I og med at lave karakterer i forhold til det forventede kan tages som udtryk for strenge faglige krav på studiet, mens høje karakterer i forhold til det forventede kan tages som udtryk for mere lempelige faglige krav¹, viser analysen mindst 2 ting af interesse:

¹ Det kan naturligvis ikke afvises, at bedre karakterer på et studie kan skyldes bedre undervisning og/eller mere engagerende og motiverende studieformer eller studiemiljøer. Dette kunne tænkes at gøre sig gældende for BSc. Soc, der i 2009 var en ny uddannelse, som kunne tænkes at være genstand for stærkere attention og engagement fra involverede institutter og undervisere

1. For det første kan det konstateres, at strenge faglige krav ikke fører til større frafald (på ingen af de 4 studier med strenge faglige krav er frafaldet signifikant højere end på andre studier). Hvad studieforsinkelse angår, kan en vis sammenhæng dog ikke helt afvises.
2. For det andet kan det diskuteres, om "ambitionsniveauet" på de uddannelser, der skiller sig signifikant ud, trænger til en revision. Der skal i denne rapport ikke drages egentlige konklusioner desangående, det skal bare påpeges, at det for det første er værd at tage en nærmere diskussion om, hvad der ligger til grund for væsentlige karakterafvigelser studierne imellem, og for det andet hvorvidt disse afvigelser er ønskværdige.

Kapitel 3. Hvem falder fra og hvem bliver studieforsinkede

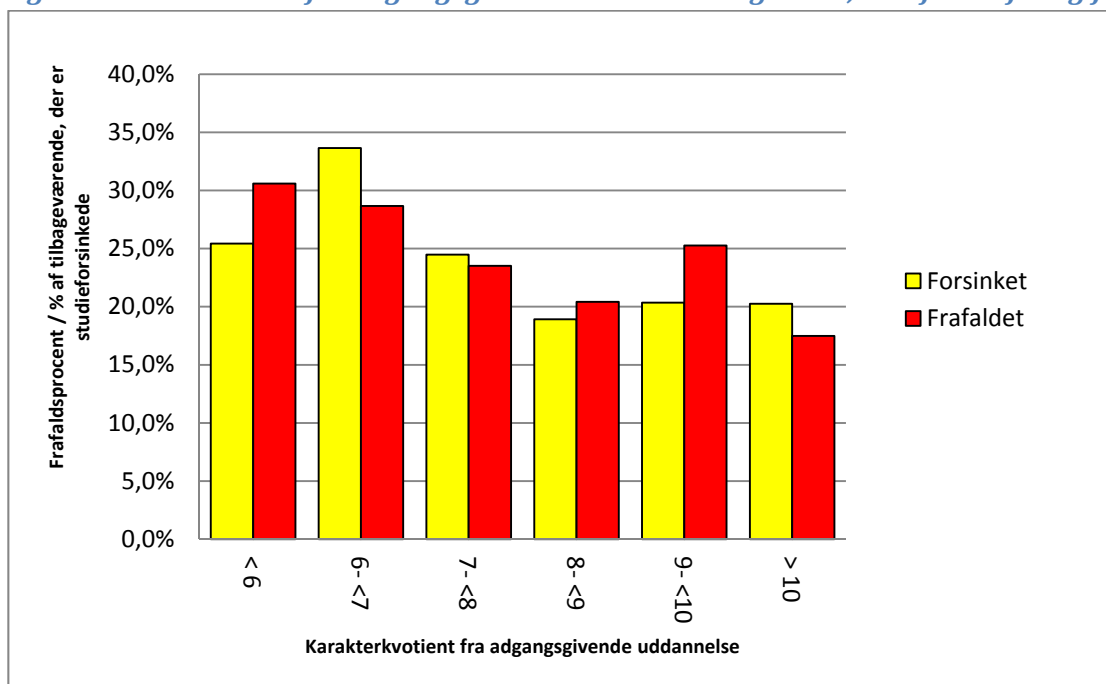
I kapitel 2 blev der set på studieresultater og forskelle heri uddannelserne imellem. I dette kapitel vil vi gå mere på tværs af de enkelte studier og se på, hvordan andre faktorer (baggrundsvariable) påvirker de studerendes resultater.

3.1 Studieforsinkelse og frafald i forhold til adgangskvotient, alder og køn

Går vi på tværs af de enkelte studier, kan der observeres en vis sammenhæng mellem den studerendes kvotient fra adgangsgivende uddannelse og frafald og studieforsinkelse. Således synes de, der var "dygtige" i gymnasiet, i mindre grad at falde fra eller blive studieforsinkede. Sammenhængen er imidlertid væsentligt mindre jævn og entydig end tilfældet var, da vi så på sammenhængen mellem den studerendes kvotient fra adgangsgivende uddannelse og eksamensresultatet på 1. år.

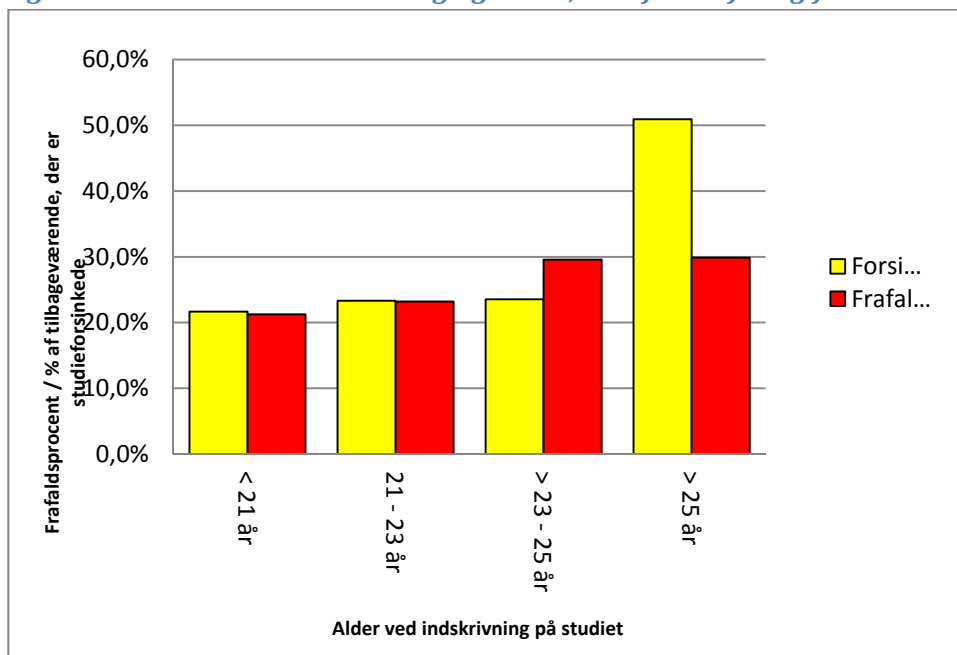
Ses først på frafaldet, kan der konstateres et faldende frafald med stigende karakter fra adgangsgivende uddannelse for studerende med kvotienter under 9. Men for studerende med adgangskvotienter mellem 9 og 10 er frafaldet igen "højt", endda højere end frafaldet blandt studerende med adgangskvotienter på mellem 7 og 8. Årsagen hertil er givet vis, at disse studerende har gode muligheder for at blive optaget på andre studier, hvorfor det alt andet lige er lettere for dem, end det er for studerende med lavere karakterer, at fortryde deres studievalg og søge optagelse på en anden uddannelse. Hvad studieforsinkelse angår, ses igen et fald i hyppighed med stigende karakterer fra adgangsgivende uddannelse indtil et karakterniveau på 8-9. Ligger karaktererne fra adgangsgivende uddannelse derimod over 8, er der ingen sammenhæng mellem adgangsforudsætningerne og forsinkelseshyppigheden.

Figur 3.1.1 Karakterer fra adgangsgivende uddannelse og andel, som falder fra og forsinkes

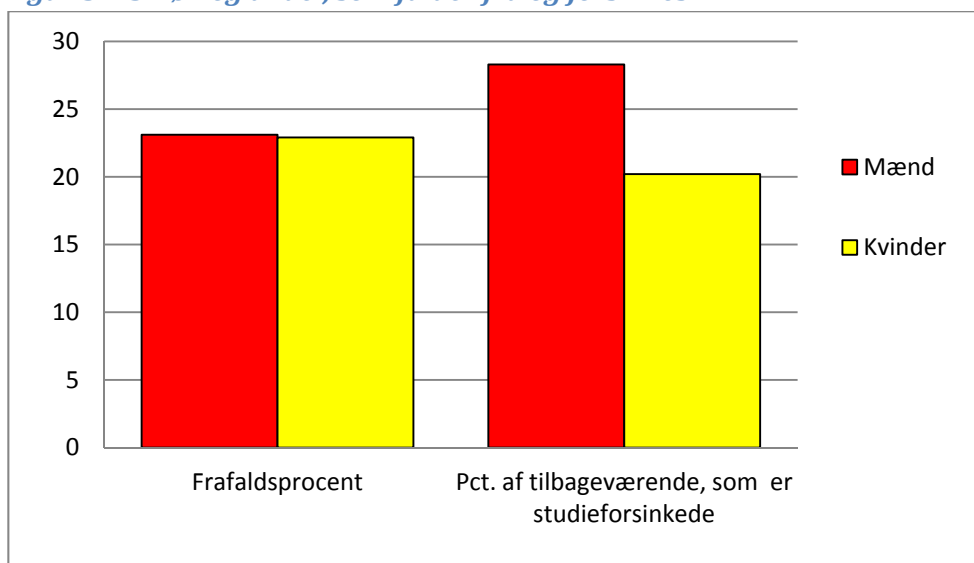
Den studerendes alder ved indskrivning (altså i hvor ung en alder, den studerende påbegynder studiet), spiller også en rolle for frafald og studieforsinkelse. De studerende, der er over 23 år ved studiestart, falder således hyppigere fra end de studerende, der starter inden de er 23 år. Hvad studieforsinkelse angår, er det dog først efter 25 år, at "forsinkelsehyppigheden" stiger. Det gør den så til gengæld også markant, idet mere end halvdelen af de tilbageværende, der startede studie i en alder over 25 år, er blevet studieforsinkede. Noget kunne tyde på, at de meget sene studiestartere har sværere ved at give studiet den nødvendige prioritet, for at kunne gennemføre det til tiden.

Figur 3.1.2 Alder ved indskrivning og andel, som falder fra og forsinkes

Ses endelig på kønnets betydning, viser det sig, at der overhovedet ikke er forskel på mænds og kvinders frafald.

Figur 3.1.3 Køn og andel, som falder fra og forsinkes

Det er undersøgt, om der bag disse helt ens frafaldsprocenter alligevel "skjuler" sig forskel, idet kvinderne jo er stærkt overrepræsenteret på nogle af de uddannelser, der har størst frafald. Det kunne derfor tænkes, at kvinder i virkeligheden (hvis man ser på uddannelserne enkeltvis) har lavere frafaldstilbøjelighed, men alligevel har stort frafald, fordi de primært går på studier med stort frafald. Der er således lavet en standardberegning hvor det beregnes, hvor stort frafaldet ville være for mænd og kvinder hvis de kønsbetingede frafaldsprocenter på de enkelte studier fastholdes, men det antages, at kønsfordelingen er ens på alle studier. I så fald bliver mænds frafald en smule større – men ikke signifikant større – end kvinders.

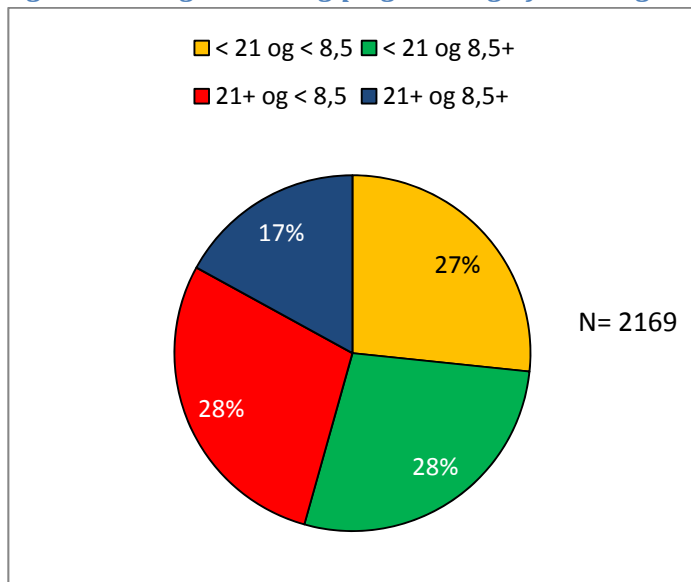
Helt uden brug af standardberegning er det dog klart, at mænd noget hyppigere forsinkes i studieforløbet end kvinder.

Som det er fremgået af ovenstående, synes karakterkvotienten fra adgangsgivende uddannelse og alderen, hvori den studerende påbegynder uddannelsen at spille en vis rolle for frafald og studieforsinkelse, mens betydningen af den studerendes køn er mindre fremtrædende. Samspillet mellem alder og karakter fra adgangsgivende uddannelse er derfor analyseret nærmere, idet der med baggrund i disse variable er dannet 4 studenterssegmenter:

- (1) Unge under 21 år med lave (dvs. under 8,5) karakterer fra adgangsgivende uddannelse.
- (2) Unge under 21 år med høje (dvs. 8,5+) karakterer.
- (3) Ældre (21 år +) med lave (dvs. under 8,5) karakterer.
- (4) Ældre (21 år +) med høje (dvs. 8,5+) karakterer

Disse 4 segmenter er defineret ud fra et hensyn til, at de deler studenterpopulationen op i 4 nogenlunde lige store segmenter.

Figur 3.1.4 Segmentering på grundlag af alder og karakter fra adgangsgivende uddannelse

Betragtes frafaldet i disse 4 segmenter, synes det stærkt problematisk at hævde en generel sammenhæng mellem frafald og karakterer fra adgangsgivende uddannelse eller mellem frafald og alder ved indskrivning på uddannelsen. For godt nok findes denne sammenhæng i marginalfordelingerne: – Ser vi alene på

karakterer fra adgangsgivende uddannelse, er frafaldet 5 procentpoint lavere for dem med høje karakterer, og ser vi alene på alder, så er frafaldet 3,7 procentpoint lavere for dem, der starter studiet i en ung alder. Men dette synes udelukkede at være forklaret ved, at gruppen af studerende, der har en høj karakter fra adgangsgivende uddannelse, og som påbegynder studiet i en ung alder, har et bemærkelsesværdigt meget lavere frafald end alle andre. Derimod er der ingen signifikant forskel mellem de 3 andre segmenter (og den forskel, der er, går i øvrigt den modsatte vej).

Tabel 3.1.5a Frafallprocenter i de 4 studentersegmenter

Alder ved indskrivning	Karakter fra adgangsgivende uddannelse		I alt
	< 8,5	8,5+	
< 21	26,6	16,8	21,6
21 +	24,2	27,1	25,3
I alt	25,4	20,7	23,3

Det ser altså ud til, at snarere end en generelt sammenhæng mellem frafald og alder og frafald og karakterer fra den adgangsgivende uddannelse er tale om, at en bestemt studentergruppe: "De mere veltilpassede og studiemindede" unge, der har gode karakterer fra deres gymnasiale uddannelse, og som går tidligt i gang med deres uddannelse, har en markant lavere frafaldstilbøjelighed end andre.

Helt samme mønster finder vi, når vi ser på studieforsinkelse. Her skiller dem med høje karakterer fra den adgangsgivende uddannelse, som starter i en ung alder, sig igen ud i forhold til de 3 andre segmenter med en signifikant lavere forsinkelseshyppighed, mens der fortsat ikke er signifikant forskel mellem de 3 andre segmenter (de ældre med lave kvotienter fra adgangsgivende uddannelse forsinkes akkurat ikke signifikant hyppigere end andre, når de unge med høje kvotienter trækkes ud af analysen; testsandsynligheden er 0,0621).

Figur 3.1.5b Procent af de tilbageværende, som er forsinkede i de 4 studentersegmenter

Alder ved indskrivning	Karakter fra adgangsgivende uddannelse		I alt
	< 8,5	8,5+	
< 21	23,8	18,2	20,8
21 +	27,4	22,3	25,5
I alt	25,7	19,6	22,0

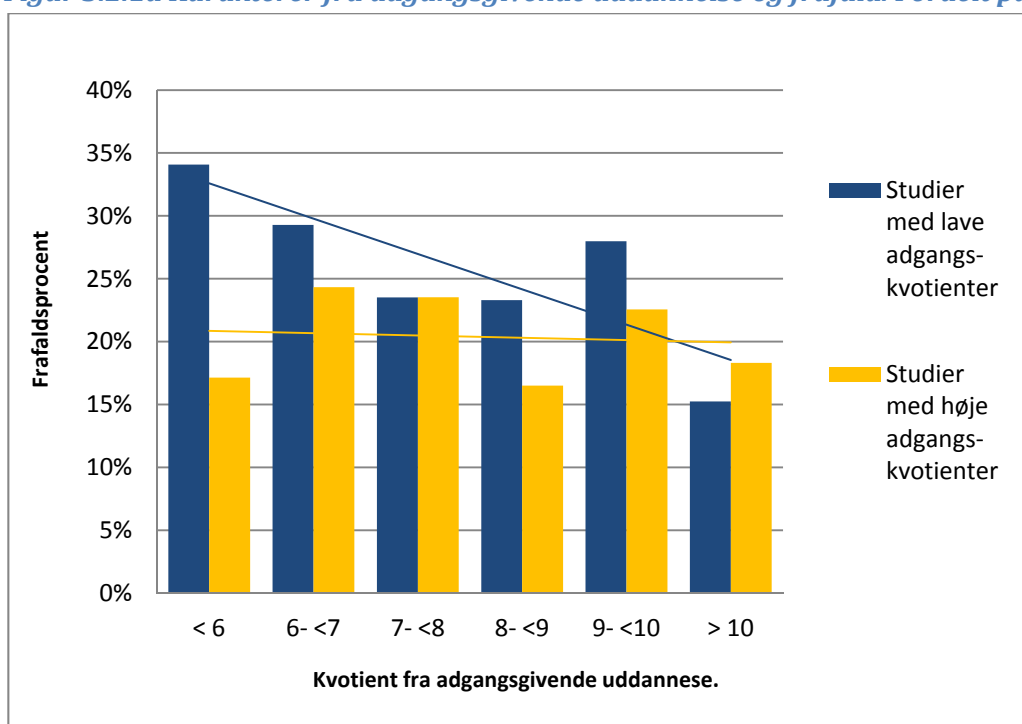

3.2 Studieforsinkelse og frafald i forhold til adgangskvotient, alder og studie

Det er ovenfor vist, at nok er der – isoleret betragtet – en vis sammenhæng mellem karakteren fra adgangsgivende uddannelse og frafaldet, men at denne sammenhæng hverken er udpræget kraftig eller entydig. Det kan derfor umiddelbart undre, at der viste sig en så klar og ret så kraftig sammenhæng mellem frafaldsprocenten og de studerendes gennemsnitlige adgangskvotient på den enkelte uddannelse.

Der er derfor set nærmere på, hvordan sammenhængen mellem frafald og karakter fra den adgangsgivende uddannelse er på studier, hvor de studerendes kvotienter fra deres gymnasiale uddannelse er over gennemsnittet og de studier, hvor karaktererne er under gennemsnittet. (Hvilke studier, der falder i hvilken gruppen, kan direkte aflæses af figur 2.1.2, idet dem, der ligger over "x-aksen" er de studier, der har høje adgangskvotienter, mens dem, der ligger under "x-aksen" er de studier, der har lave adgangskvotienter).

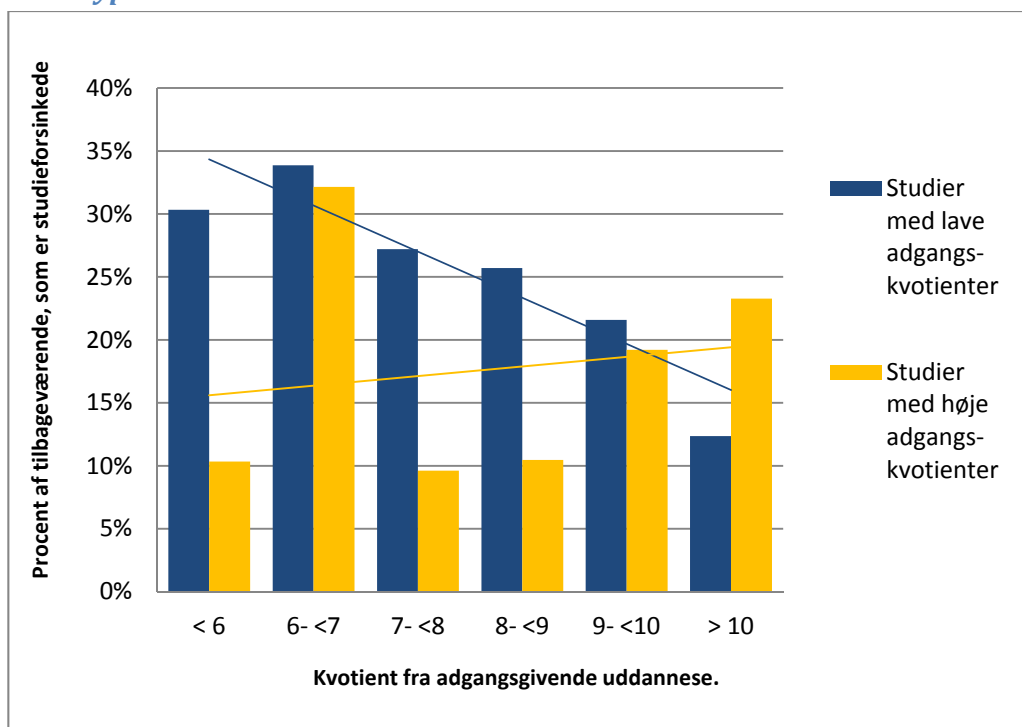
Figur 3.2.1a Karakterer fra adgangsgivende uddannelse og frafald. Fordelt på studietype

Denne opdeling fører til det højst overraskende resultat, at den tidligere fundne sammenhæng mellem karakterer fra den adgangsgivende uddannelse og frafaldet kun gør sig gældende på uddannelserne med lave adgangskvotienter men ikke på de uddannelser, der præges af studerende med høje karakterer fra deres gymnasiale uddannelse. På disse studier er der tilsyneladende ingen sammenhæng mellem karakteren fra den adgangsgivende uddannelse og frafaldet (figur 3.2.1a).

Samme hovedkonklusion fås, hvis man ser på hyppigheden af studieforsinkelse. Her ses igen den tidligere observerede sammenhæng med karaktererne fra den adgangsgivende uddannelse på de studier, der præges af studerende med lave kvotienter fra den gymnasiale uddannelse, mens der ikke er nogen sammenhæng på de studier, der præges af studerende med høje adgangskarakterer – snarere ses den modsatte tendens, at højere karakterer fra den gymnasiale uddannelse er forbundet med mere hyppig studieforsinkelse (figur 3.2.1b).

Figur 3.2.1b Karakterer fra adgangsgivende uddannelse og studieforsinkelse. Fordelt på studietype

Umiddelbart taler det konstaterede for, at de "svagere" studerende klarer sig væsentligt bedre på de uddannelser, som præges af "stærke" studerende, end de gør på de studier, der præges af "svagere" studerende, og at dette er en stærkt medvirkende årsag til, at især frafaldet er lavere på de studier, der er karakteriseret ved at rekruttere fagligt "stærkere" studerende.

Resultatet er slet ikke trivielt. Forventningen kunne lige så godt have været den stik modsatte; nemlig at de "svagere" studerende ville blive "overmatchede" på de mere elitære studier og derfor i højere grad ville falde fra og blive studieforsinkede på disse studier. Der er derfor set lidt mere systematisk på, hvordan de 4 ovenfor definerede segmenter klarer sig på de to typer af studier.

For det første ses således helt det samme mønster på de studier, der præges af studerende med lave karakterer fra den adgangsgivende uddannelse, som vi så for studentergruppen som helhed.

Tabel 3.2.2a Frafaldprocenter i de 4 studentersegmenter på studier med lave kvotienter

Studier med lave kvotienter	Karakter fra adgangsgivende uddannelse		I alt
	< 8,5	8,5+	
Alder ved indskrivning			
< 21	26,4	20,0	24,2
21 +	27,7	26,0	27,3
I alt	27,0	22,2	25,6

Frafaldet blandt dem med høje karakterer fra gymnasiet, som starter i ung alder, er markant lavere end i de 3 andre segmenter, som igen hver for sig ikke adskiller sig fra hinanden (tabel 3.2.2a ovenfor).

Ser vi herefter på frafaldet på de studier, der præges af "stærke" studerende, er det også her lavt blandt dem med høje karakterer fra den adgangsgivende uddannelse, som er startet tidligt; men frafaldet på disse uddannelser er lige så lavt blandt dem, der har lave karakterer fra den adgangsgivende uddannelse, og som er startet sent. Endvidere ses det, at det på disse studier samlet set er uden betydning for frafaldet, om de studerende har høje eller lave karakterer fra deres adgangsgivende uddannelse.

Tabel 3.2.2b *Frafaldprocenter i de 4 studentersegmenter på studier med høje kvotienter*

Studier med høje kvotienter Alder ved indskrivning	Karakter fra adgangsgivende uddannelse		I alt
	< 8,5	8,5+	
< 21	27,6	14,3	17,4
21 +	13,2	27,9	21,9
I alt	19,1	19,5	19,4

For helt tydeligt at illustrere forskellen i frafaldstilbøjelighed mellem de to studiegrupper, er forskellen mellem frafaldsprocenterne i de 4 segmenter vist i tabel 3.2.2c (frafaldsprocenterne på studierne med høje kvotienter er trukket fra frafaldsprocenterne på studier med lave adgangskvotienter). Som det ses, er der kun mindre forskelle i frafaldsprocenterne i de enkelte segmenter mellem uddannelsesgrupperne, når der ses bort fra ældre studerende med lave adgangskvotienter fra adgangsgivende uddannelse. I denne gruppe er frafaldet 14½ procentpoint lavere på de studier, der præges af "stærke" studerende, end det er på de studier, der præges af studerende med lavere karakterer fra deres gymnasiale uddannelse.

Tabel 3.2.2c *Forskel i frafaldprocenter i de 4 studentersegmenter mellem studietyperne*

Studier med lave adgangskvotienter – studier med høje adgangskvotienter Alder ved indskrivning	Karakter fra adgangsgivende uddannelse		I alt
	< 8,5	8,5+	
< 21	-1,2	5,7	6,8
21 +	14,4	-1,9	5,4
I alt	7,9	2,7	6,2

Resultatet viser samtidig, hvor farligt det kan være at ræsonere ud fra simple statistiske sammenhænge. Ud fra den simple sammenhæng mellem karakter fra den adgangsgivende uddannelse og frafald og den simple sammenhæng mellem alder ved studiestart og frafald, kunne man let have konkluderet, at når frafaldet er større for studerende med lave karakterer fra adgangsgivende uddannelse og det er større for studerende, der er startet i en sen alder, så må gruppen af sene studiestartere med lave karakterer fra adgangsgivende uddannelse være "de svageste" med den højeste frafaldssandsynlighed; og at det derfor vil være farligt for

disse studerende at søge ind på de mest krævende studier (dem med de højeste adgangskvotienter). Sådan forholder det sig bare ikke. På studier med lave adgangskvotienter falder de ældre med lave karakterer fra deres adgangsgivende uddannelse ikke mere fra end andre, når der lige ses bort fra de unge med høje karakterer fra den gymnasiale uddannelse, og på de mere elitære studier, der præges af studerende med høje karakterer fra den adgangsgivende uddannelse, klarer de ældre med lave karakterer fra "gymnasiet" sig bedst af alle hvad frafald angår! Man kan også konkludere, at for dem, der starter i en senere alder, og som har relativt lave karakterer fra den adgangsgivende uddannelse, er det en kæmpe fordel at komme ind på et studie, der præges af fagligt "stærke" studerende. Her er frafaldssandsynligheden kun halvt så stor for denne gruppe studerende, som hvis de var optaget på studier med "svagere" medstuderende (jf. tabel 3.2.2b+c).

Denne overraskende konklusion ændres ikke ved at betragtes studieforsinkelser i de 4 segmenter på de to studiegrupper. På de studier, der præges af studerende med lave karakterer fra den adgangsgivende uddannelse, er studieforsinkelsen blandt de sene studiestartere med lave karakterer fra den adgangsgivende uddannelse ganske vist forhøjet i forhold til de andre segmenter; men ser vi på de studier, der er præget af fagligt "stærkere" studerende, så er studieforsinkelse generelt langt mindre hyppig blandt studerende med lave karakterer fra den adgangsgivende uddannelse, end den er blandt studerende med høje karakterer fra den adgangsgivende uddannelse.

Tabel 3.2.3a Studieforsinkelse i de 4 studentersegmenter på studier med lave kvotienter

% forsinkede af tilbageværende	Karakter fra adgangsgivende uddannelse		I alt
	< 8,5	8,5+	
Alder ved indskrivning	< 8,5	8,5+	I alt
< 21	26,7	16,4	23,0
21 +	32,4	24,3	30,4
I alt	29,5	19,2	26,3

(Ældre med lave karakterer er med testsandsynligheden 0,0333 mere forsinkede end andre ekskl. yngre med høje karakterer)

Tabel 3.2.3a Studieforsinkelse i de 4 studentersegmenter på studier med høje kvotienter

% forsinkede af tilbageværende	Karakter fra adgangsgivende uddannelse		I alt
	< 8,5	8,5+	
Alder ved indskrivning	< 8,5	8,5+	I alt
< 21	10,5	19,4	17,6
21 +	14,5	20,9	18,0
I alt	13,0	19,9	25,6

Vi ser altså også hvad studieforsinkelse angår, at de fagligt "svagere" studerende har overordentlig stor fordel af at komme ind på studier, der præges af fagligt "stærkere" studerende, frem for at komme ind på studier, der præges af studerende, der ligesom dem selv har relativt lave karakterer fra "gymnasiet".

Ses på forskellene i studieforsinkelse mellem de to studietyper, ses af tabel 3.2.3c, at studieforsinkelsen for dem med lave karakterer fra adgangsgivende uddannelse er mere end 16 procentpoint hyppigere på de studier, der prægtes af "svagere" studerende end på de studier, der prægtes af "stærkere" studerende. For disse studerende er der således tale om en halvering af forsinkelsesrisikoen, hvis de optages på de mere elitære studier, end hvis de optages på de studier, der prægtes af studerende med lavere karakterer fra den adgangsgivende uddannelse.

Tabel 3.2.3c Forskel i studieforsinkelse i de 4 studentersegmenter mellem studietyperne

% forsinkede af tilbageværende: Studier med lave adgangskvotienter – studier med høje adgangskvotienter	Karakter fra adgangsgivende uddannelse		I alt
	< 8,5	8,5+	
Alder ved indskrivning			
< 21	16,2	-3	5,4
21 +	17,8	3,4	12,4
I alt	16,5	-0,7	8,5

Sammenfattende diskussion af betydningen af karakteren fra den gymnasiale uddannelse

På studier, der prægtes af studerende med høje karakterer fra deres gymnasiale uddannelse, klarer de fagligt "svagere" studerende sig således forbavsende godt. De falder ikke mere fra end deres medstuderende med høje karakterer fra den adgangsgivende uddannelse, og de forsinkes signifikant mindre hyppigt. Dette står i klar modsætning til, hvordan det går de fagligt "svagere" på studier, der prægtes af studerende med lave karakterer fra den adgangsgivende uddannelse. Her er det især "elitesegmentet" (de unge med høje karakterer fra den adgangsgivende uddannelse), der klarer sig bedst, mens de fagligt "svagere" studerende samlet set falder mere fra og forsinkes hyppigere end deres medstuderende med højere karakterer fra adgangsgivende uddannelse. Der kan således konstateres en meget betragtelig fordel for de svagere studerende ved at blive optaget på et studie, der prægtes af fagligt "stærkere" studerende, frem for at blive optaget på et studie, der prægtes af studerende, der lige som dem selv har relativt lave karakterer fra deres gymnasiale uddannelse.

Hvad årsagen eller årsagerne hertil er, vides ikke. Men i hvert fald falder 2 forklaringer umiddelbart for.

1. Den første forklaring kunne være, at studiemiljøet/-kulturen er forskellig på de forskellige typer studier. Således kunne det tænkes, at der på de mere elitære studier er en mere fagligt/studieorienteret kultur end der er på de studier, som prægtes af studerende med lavere karakterer fra den adgangsgivende uddannelse. I så fald kunne hypotesen være, at især de lidt fagligt "svagere" studerende har gavn af en sådan kultur, fordi den er med til at fastholde det faglige fokus og en stabil arbejdsindsat for den enkelte.
2. Den anden forklaring kunne være, at de fagligt "svagere" studerende, der kommer ind på studier med høje adgangskrav, er særligt motiverede. I de fleste tilfælde vil der være tale om, at disse studerende er optaget i kvote 2, og har således vist en særlig interesse for det pågældende studium. Endvidere kan det i sig selv være motiverende, hvis en studerende på trods af et lavt "studentereksamensresultat" lykkes at komme ind på en uddannelse med høje adgangskrav.

Sammenfattende diskussion af betydningen af alderen ved studiestart

Et andet forhold, som har indtaget en central rolle i den aktuelle politisk-økonomiske debat i Danmark, er spørgsmålet om, hvilken effekt det har, hvis de studerende kommer hurtigere i gang med deres uddannelse. Umiddelbart forekommer det gunstigt, hvis de studerende, der har gode karakterer fra den adgangsgivende uddannelse, kommer hurtigt i gang med et studie.

De "stærke" studerende

De, der har gode karakterer fra deres gymnasiale uddannelse, og som går i gang med deres studie inden de er 21 år, falder således mindre fra og bliver mindre studieforsinkede end dem, der venter til de er 21 år eller ældre. Det er dog problematisk alene ud fra dette materiale at konkludere, at det er alderen ved studiestart, der er den forklarende faktor for det større frafald og den større studieforsinkelse. Det kan således meget vel tænkes, at der er bagvedliggende forhold, der både får de studerende til at udsætte studiestarten og til i højere grad at falde fra eller blive studieforsinkede. Således kunne manglende afklaring af, hvad den pågældende egentlig har lyst til, være en forklaring på, at studiestarten udsættes, og det kan samtidig være en forklaring på, at frafaldssandsynligheden er større i denne gruppe (hvis man vælger et studie, man i udgangspunktet er usikker på, er det, man egentlig vil, er chancen for, at man senere finder ud af, af dét var det ikke, formodentligt større).

De "svagere" studerende

Ser vi dernæst på de studerende, der har lave karakterer fra adgangsgivende uddannelse, tegner der sig et andet billede. For det første kan det konstateres, at det øjensynligt kan betale sig at udskyde studiestarten og søge ind via kvote 2 på den uddannelse, man "brænder" for. Studerende, der har lave karakterer fra deres adgangsgivende uddannelse, og som starter i sen alder på et studie med høje adgangskrav, har kun halv så stor frafaldsrisiko som andre studerende med lave karakterer fra "gymnasiet". Her er det umiddelbart vanskeligere at pege på andre faktorer, der både skulle virke positivt ind på frafaldstilbøjeligheden og udvirke en sen studiestart.

Ser vi endelig på de studerende, der har lave karakterer fra den adgangsgivende uddannelse, og som starter i en sen alder på et studie med forholdsvis lave adgangskrav, så er frafald og studieforsinkelse nogenlunde på linje med andre studerendes, når der ses bort fra "elitesegmentet" (dem med høje karakterer fra den adgangsgivende uddannelse, der starter i en ung alder). Så modsat de "stærke" studerende, er en udsættelse af studiestarten for de "svagere" studerende altså ikke forbundet med dårligere gennemførelse. En mulig forklaring på denne forskel kunne være, at der er forskel på, hvad der typisk ligger bag udsættelsen af studiestarten i de to grupper. Mens det er sandsynligt, at de "stærke" studerendes sene studiestart overvejende hænger sammen med, at de ikke er afklarede i forhold til, hvad de vil, så ville det være naturligt at antage, at en større del af de "svagere" studerende, der vælger at udsætte studiestarten, gør det på grund af, at de føler sig "skoletrætte" eller alt i alt (måske også på grund af mindre gode erfaringer fra den gymnasiale uddannelse) ikke føler sig modne eller parate nok til at påbegynde en videregående uddannelse.

Motiver for udskydelse af studiestart

Dette synspunkt understøttes, hvis man ser på den gennemsnitlige kvotient fra den adgangsgivende uddannelse i de 4 segmenter (tabel 3.2.4).

Tabel 3.2.4 Gennemsnitlig adgangskvotient i de 4 studentersegmenter

Gennemsnitlig adgangskvotient	Karakter fra adgangsgivende uddannelse		I alt
	Alder ved indskrivning		
	< 8,5	8,5+	
< 21	7,31	9,97	8,06
21 +	6,80	9,78	7,39
I alt	7,04	9,90	7,75

Heraf fremgår det, at karaktererne fra den adgangsgivende uddannelse i gruppen af svagere studerende er væsentligt lavere (½ karakterpoint) blandt dem, der starter sent, end blandt dem, der starter tidligt. Blandt de stærke studerende ses ikke nær så stor karakterforskel², idet de sene studiestartere kun har knapt 0,2 karakterpoint lavere kvotient fra deres adgangsgivende uddannelse end de tidlige studiestartere.

Dette indikerer, at de opnåede karakterer på den gymnasiale uddannelse spiller en betydelig rolle for de svagere studerendes udskydelse af studiestarten, mens "gymnasiekarakteren" spiller en noget mere tilbagetrukket rolle for de stærkere studerendes beslutning om at komme hurtigt eller sent i gang med studiet.

Dette støtter hypotesen om, at "skoletræthed"/mindre gode erfaringer fra den gymnasiale uddannelse spiller en væsentlig rolle for udskydelse af studiestarten blandt de "svagere" studenter, mens man tilsyneladende skal søge andre motiver for de stærkere studerendes udskydelse af studiestarten.

Ovenstående observation gør sig gældende uanset om man ser på studier med høje eller lave adgangskvotienter.

Samlet konklusion om udskydelse af studiestart

Samlet set synes der at være klare fordele for de svagere studerende ved at udskyde studiestarten til et tidspunkt, hvor de kan optages på "ønskestudiet" eller til de er blevet mere "studieparate". Hvis disse studerende "tvinges" til en tidligere studiestart, er der al mulig grund til at forvente et øget frafald og/eller en øget studieforsinkelse for disse studerende. For de stærkere studerende kan der ikke påvises nogen fordel ved at udskyde studiestarten. De sene studiestartere er sandsynligvis karakteriseret ved en større usikkerhed omkring "hvad de vil", men der er ikke noget i materialet, der peger på, at de bliver mere "afklarede" af at vente. Det er altså muligt, at det ikke ville have negative konsekvenser for frafald og gennemførelsestid, hvis denne gruppe blev "påtvunget" en tidligere studiestart.

² Om end forskellen dog er signifikant.

Kapitel 4. Eksamensresultat (1. årsprøve), adgangskvotient, alder og køn

4.1 Eksamensresultat fordelt på alder, adgangskvotient og studietype

I kapitel 3 så vi på, hvordan kvotienten fra den adgangsgivende uddannelse og den studerendes alder ved studiestart påvirker risikoen for frafald eller studieforsinkelse. I dette kapitel ser vi nærmere på, hvordan disse faktorer påvirker karakteren ved 1. årsprøve. Det er allerede i kapitel 2 påvist (figur 2.2.1), at der er en meget klar sammenhæng mellem karakteren fra adgangsgivende uddannelse og den karakter, den studerende opnår ved 1. årsprøve på CBS. Det interessante i dette kapitel er derfor ikke at gentage denne konklusion men at se på, i hvilken grad forskellige studentersegmenter "over- eller underpræsterer" i forhold til, hvad man med baggrund i deres kvotient fra adgangsgivende uddannelse skulle forvente. Ser man således på, hvordan de studerende, opdelt i efter deres karakterer fra adgangsgivende uddannelse og efter deres alder ved studiestart, præsterer, fremgår det af tabel 4.2.1, at de "svagere" studerende (dem med en karakterkvotient på under 8,5 fra adgangsgivende uddannelse), der starter tidligt (under 21 år), underpræsterer ved 1. årsprøve, idet de gennemsnitligt får ¼ karakterpoint mindre, end hvad man ud fra deres adgangsforudsætninger skulle forvente. Modsat overpræsterer de "svagere" studerende, der udskyder studiestarten til efter de er fyldt 21 år, en lille smule i forhold til det forventede. Blandt de "svagere" studerende klarer dem, der udskyder studiestarten, sig således signifikant bedre til 1. årsprøve end dem, der starter tidligt, når man korrigerer for den enkelte studerendes adgangsforudsætninger.

Tabel 4.1.2 Forskel mellem faktisk og forventet karakter ved 1. årsprøve

Forskel mellem faktisk og forventet karakter ved 1. årsprøve	Karakter fra adgangsgivende uddannelse		I alt
	< 8,5	8,5+	
Alder ved indskrivning			
< 21	-0,23	0,04	-0,22
21 +	0,14	0,04	0,19
I alt	-0,04	0,04	-0,04

Noget tilsvarende gælder ikke for de "stærke" studerende, der, uanset om de påbegynder studiet tidligt eller sent, gennemsnitligt opnår et eksamensresultat, som man skulle forvente.

Det kan altså konstateres, at "elitesegmentet" (de "stærke" studerende, der starter i en ung alder) ganske vist har signifikant lavere risiko for frafald eller studieforsinkelse end andre, men deres eksamensresultater afviger ikke fra andre studerendes, når der korrigeres for deres stærke adgangsforudsætninger.

Ser vi endelig på eksamensresultaterne for de 4 segmenter på studier med høje og på studier med lave adgangskvotienter, fremgår det af tabel 4.1.3, at alle segmenter på de uddannelser, der præges af studerende med høje karakterkvotienter fra adgangsgivende uddannelse, stort set klarer sig som forventet (der er ingen signifikante forskelle). På studier, der præges af "svagere" studerende, er der generelt en tendens til, at de yngre studerende "underpræsterer", mens de studerende, der starter i en senere alder, "overpræsterer" ved 1. årsprøve i forhold til det forventede (forskellen er signifikant for "svagere" studerende men ikke signifikant for "stærke" studerende).

Tabel 4.1.3 Forskel mellem faktisk og forventet karakter ved 1. årsprøve på studietype

Studier med lave adgangskvotienter:			
Forskel mellem faktisk og forventet karakter ved 1. årsprøve	Karakter fra adgangsgivende uddannelse		I alt
Alder ved indskrivning	< 8,5	8,5+	
< 21	-0,28	-0,13	-0,22
21 +	0,17	0,23	0,19
I alt	-0,06	0,00	-0,04
Studier med høje adgangskvotienter:			
Forskel mellem faktisk og forventet karakter ved 1. årsprøve	Karakter fra adgangsgivende uddannelse		I alt
Alder ved indskrivning	< 8,5	8,5+	
< 21	-0,06	0,14	0,10
21 +	0,05	-0,08	-0,02
I alt	0,01	0,07	0,05

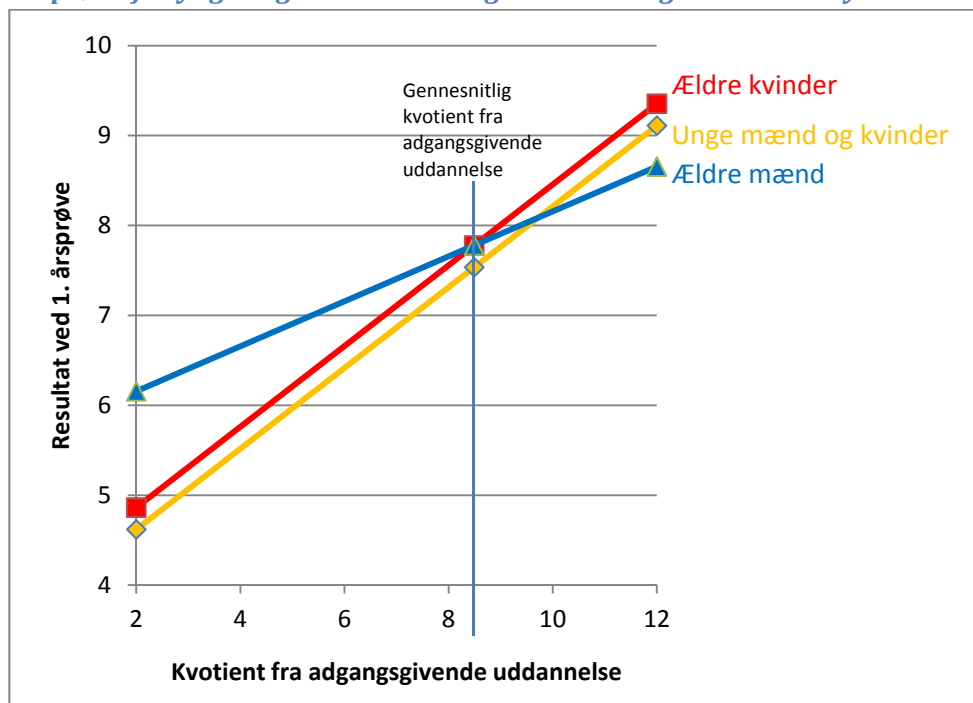
Vi kan med denne observation vende tilbage til hypotesen om, at studiemiljøet/-kulturen er forskellig på de forskellige typer studier, således at der på de mere elitære studier er en mere fagligt/studieorienteret kultur end der er på de studier, som præges af studerende med lavere karakterer fra den adgangsgivende uddannelse. Hvis dette gør sig gældende, give resultaterne god mening, hvis man lægger til grund, at de yngres studieadfærd er mere påvirkelige af det studiemiljø/-kultur, de kommer ind i, end tilfældet er for de ældre (og mere modne) studerende.

4.2 Sammenhæng mellem adgangskvotient, køn samt alder og eksamensresultat

Til sidst er det nærmere analyseret, hvordan sammenhængen er mellem den studerendes karakterkvotient fra adgangsgivende uddannelse og eksamensresultatet ved 1. årsprøve. Der er i analysen skelnet mellem mænd og kvinder på den ene side og den studerendes alder ved studiestart på den anden side. I det der for så vidt angår alderskriteriet er skelnet mellem studerende, der er startet inden de er fyldt 22 år og dem, der var 22 år eller mere ved studiestart, er der analyseret på 4 segmenter: (1) Kvinder under 22 år (2) Kvinder på 22 år eller mere (3) Mænd under 22 år og (4) Mænd på 22 år eller mere. Stud. akt. Niklas Møller Boesen har med udgangspunkt i disse 4 segmenter gennemført en regressionsanalyse af sammenhængen mellem resultatet ved 1. årsprøve og den studerendes karakterkvotient fra adgangsgivende uddannelse. Resultatet af denne analyse er skitseret i figur 4.2.1, og kan sammenfattes til:

1. Der er ingen forskel på unge mænd og unge kvinder hvad eksamensresultatet (ved 1. årsprøve) på CBS angår. Givet deres karakter fra adgangsgivende uddannelse får de lige gode karakterer på CBS og deres karakter på CBS er lige afhængig af deres "studentereksamenskarakter".
2. Ældre studerende opnår, når kvotienten fra adgangsgivende uddannelse holdes konstant, lidt (men dog signifikant) bedre karakterer end yngre³.
3. Eksamensresultatet er klart (signifikant) mindre afhængigt af karakteren fra den adgangsgivende uddannelse for ældre mænd, end det er for de 3 andre grupper. For disse 3 grupper (unge mænd, unge kvinder og ældre kvinder) er der tale om en lige stærk sammenhæng mellem eksamensresultatet på CBS og karakteren fra den adgangsgivende uddannelse.

Figur 4.2.1 Sammenhæng mellem kvotient fra adgangsgivende uddannelse og karakter ved 1. årsprøve for yngre og ældre mænd og kvinder - regressionsanalyse

³ Af figuren aflæses dette ved at regressionslinjernes konstantled (som her er beregnet for middelværdien af alle kvotienter fra adgangsgivende uddannelse) er større for ældre kvinder og ældre mænd end det er for yngre studerende.

For at kontrollere hvor robuste disse resultater er, er analysen desuden gennemført ved alternative skillelinjer for alder (21 år og 23 år). Ved 21 år opnås grundlæggende de samme konklusioner og ved 23 år bliver datagrundlaget for "udtyndet" til at man kan konkludere specifikt på mænd og kvinder blandt de ældre; men ses bort fra kønsfaktoren, er sammenhængen nu samlet set signifikant svagere for ældre end for yngre studerende. Samlet kan det konkluderes:

1. Køn spiller ingen rolle for, hvordan de studerende præsterer på 1. studieår. Kvinder er altså "lige så dygtige" som mænd, og mænd er "lige så dygtige" som kvinder.
2. Alder (ved indskrivning) spiller en lille men dog signifikant rolle for studiepræstationerne på 1. studieår, således at dem, der starter i en lidt senere alder, opnår lidt bedre studieresultater, når karakteren fra adgangsgivende uddannelse holdes konstant.
3. Des længere tid der går fra afslutningen af den adgangsgivende uddannelse til påbegyndelsen af en videregående uddannelse (målt ved den studerendes alder ved indskrivning), des mindre betyder karaktererne fra den adgangsgivende uddannelse for studiepræstationerne. Mennesker forandrer og udvikler sig med alderen, og derfor er det ikke overraskende, at en persons studiemæssige præstationer i de sene teenageår "siger" mindre og mindre om deres studiemæssige evner og potentialer, efterhånden som tiden går.
4. Endelig er det godtgjort, at denne "afkobling" af sammenhæng mellem de gymnasiale præstationer og studieresultaterne på en videregående uddannelse indtræder tidligere og med større styrke for mænd end for kvinder. Dette forklares givet vis ved, at mænd (rent biologisk) modnes senere end kvinder; og at mænd derfor i langt højere grad end kvinder fortsat befinder sig i en "biologisk modningsproces" efter "gymnasietiden", som markant ændrer deres tilgang til og anlæg for studiearbejde og læring.

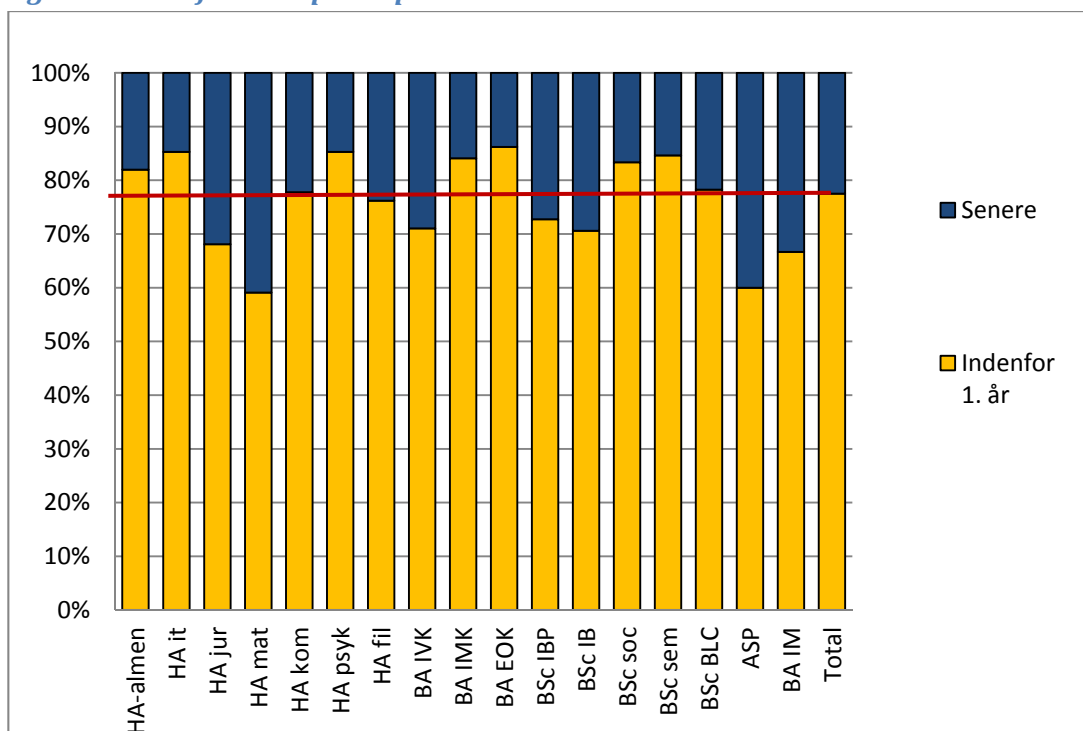
Kapitel 5. Frafaldstidspunkt

5.1 Frafaldstidspunkt fordelt på uddannelser

Endelig er der set på, hvornår de studerende registreres som frafaldet. Af figur 5.1.1 ses, at knapt 80% (77½% helt præcist) af dem, der er faldet fra, er faldet fra i løbet af 1. studieår. Dette høje tal må klart anses som positivt, idet det indikerer, at langt hovedparten af dem, der falder fra, allerede 1 år efter studiestart på CBS vil kunne være i gang med en anden uddannelse eller karriere.

Når de absolutte frafaldstal tages i betragtning, er der i øvrigt forbavsende lille forskel de enkelte uddannelser imellem. Kun for HA-mat er der tale om, at signifikant flere studerende falder fra på et senere tidspunkt i forhold til alle andre CBS studier.

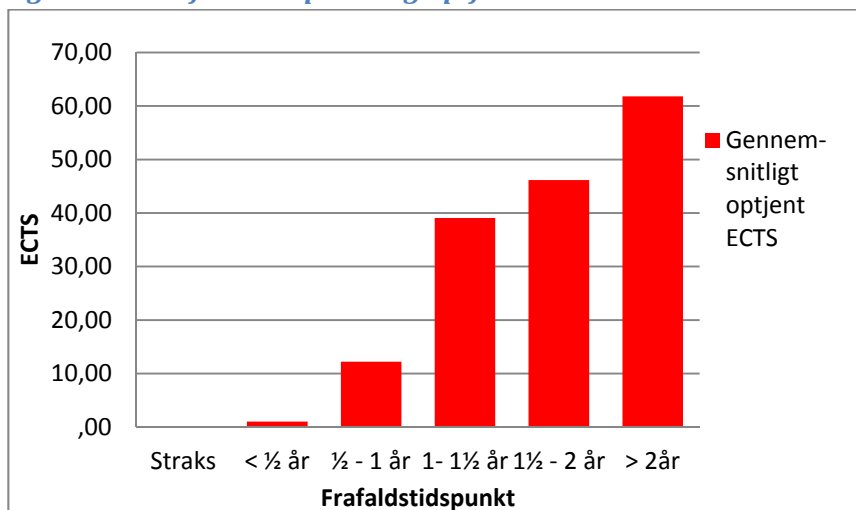
Figur 5.1.1 Frafaldstidspunkt på de enkelte uddannelser

Frafaldstidspunktet er imidlertid delvist påvirket af registreringsmetoden, idet de studerende jo udmærket reelt kan være stoppet langt tidligere end det tidspunkt, hvor de er registreret som frafaldet. Hensynet til SU o.lign. kan være en faktor, der spiller ind i forhold til, hvornår den studerende vælger officielt at stoppe. ECTS optjeningen er således en vigtig supplerende oplysning i forhold til, hvor reelt studieaktiv den studerende, der er faldet fra, har været. Ses således på optjeningen af ECTS blandt de frafaldne, konstateres det, at godt 70% af de frafaldne har gennemført mindre end hvad der svarer til ét semester (30 ECTS) og kun 12% har gennemført hvad der svarer til 1 års studium eller mere. Så målt på optjente ECTS synes frafaldet heller ikke at være knyttet sammen med specielt mange ”spildte kræfter”.

De 2 opgørelsesmåder hænger dog rimeligt godt sammen i den forstand, at der er en klar positiv sammenhæng mellem optjente ECTS og det registrerede frafaldstidspunkt. Jo senere de studerende registreres som stoppet, des flere ECTS har de gennemsnitligt optjent. Som en approksimativ "tommelfingerregel" har de studerende på frafaldstidspunktet ca. optjent halvdelen af de ECTS, som studietiden skulle tilsige. Dette kan dels afspejle, at der går et vist tidsrum fra den studerende reelt holder op med at studere til frafaldet registreres og dels, at frafald i en vis udstrækning udløses af, at den studerende ikke lykkes at bestå eksaminerne (og dermed optjene ECTS).

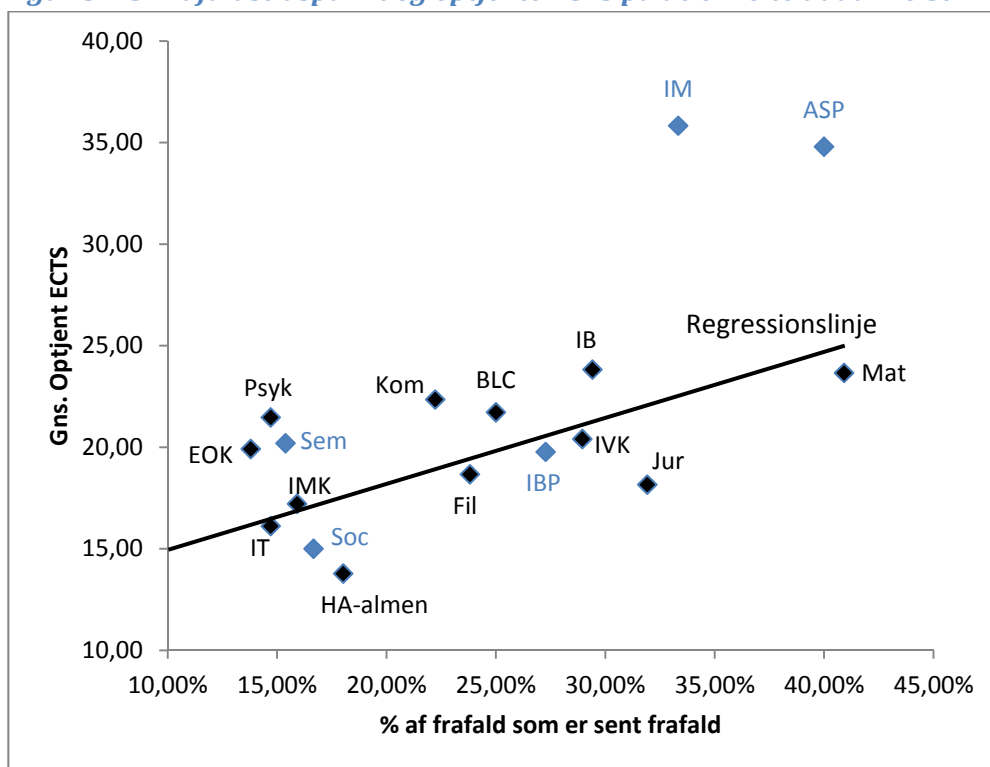
Figur 5.1.2 *Frafaldstidspunkt og optjente ECTS*

For at få en indikator på, i hvilken udstrækning vanskeligheder med at bestå fagene spiller en rolle på de enkelte studier, er hver enkelt uddannelse sat ind i et diagram (figur 5.1.3), hvor den vandrette akse viser hvor stor en andel af de frafaldne, der er faldet fra "sent", dvs. ét år eller mere efter optagelse, mens den lodrette akse viser det gennemsnitlige antal ECTS, som de studerende, der er faldet fra, har optjent.

Generelt skal der selvfølgelig forventes en positiv sammenhæng mellem andelen af sent frafald og det gennemsnitlige antal optjente ECTS inden frafald. Denne forventede sammenhæng er i figur 5.1.3. indsat som en regressionslinje, hvor der er taget højde for de forskellige uddannelsers forskellige vægt i forhold til det samlede frafald. De studier, der ligger på (eller i umiddelbar nærhed af) regressionslinjen, er således karakteriseret ved, at de studerende, der falder fra disse uddannelser, optjener det forventede antal ECTS inden frafald, når frafaldstidspunktet på uddannelsen tages i betragtning. De uddannelser, der placerer sig "Sydøst" for regressionslinjen, er karakteriseret ved relativ lav ECTS optjening i forhold til tidspunktet for frafald, mens dem, der placerer sig "Nordvest" for regressionslinjen, er karakteriseres ved relativ høj ECTS optjening i forhold til tidspunktet for frafald. Endvidere må det bemærkes, at en "håndfuld" uddannelser: ASP, BA IM, BSc IBP, BSc Soc og BSc Sem har et så lille absolut frafald (under 15), at deres placering i diagrammet er særdeles følsom for statistiske tilfældigheder. Disse uddannelser er derfor indsat i diagrammet med en lysere toning for at indikere, at der er særlig stor usikkerhed knyttet til disse studiers placering.

Figur 5.1.3 Frafaldstidspunkt og optjente ECTS på de enkelte uddannelser

På baggrund af figur 5.1.3 kan det således konstateres, at dem, der falder fra på HA-almen, HA-jur og til en vis grad HA-mat, har en relativ lav ECTS optjening i forhold til deres frafaldstidspunkt, hvilket altså indikerer et relativt større misforhold mellem de faglige krav på studierne og nogle af de studerendes studiekompetence på disse uddannelser. Hvorvidt dette hænger sammen med særligt store faglige krav, eller om det hænger sammen med, at disse uddannelser optager flere studerende, der er mindre studieegnede/-motiverede, kan selvfølgelig ikke umiddelbart afgøres. Men det er tankevækkende at HA-almen, HA-jur og HA-mat er studier, der mht. adgangskvotient i 2009 ligger i den lave ende (hhv. 7,2; 7,0 og 6,7).

Modsat er BA EOK, HA-psyk, HA-kom, BSc IB og til en vis grad BSc BLC uddannelser, hvor dem, der er faldet fra, har optjent relativt mange ECTS i forhold til deres frafaldstidspunkt. På disse uddannelser synes frafaldet altså i mindre grad at hænge sammen med, at de studerende ikke "kan finde ud af" at bestå deres eksamener. Hvad der så ligger bag frafaldet, er naturligvis vanskeligt at vide, men én faktor, der kunne tænkes at gøre sig gældende, er, at disse uddannelser – bortset fra EOK – er præget af studerende med høje karakterer fra den adgangsgivende uddannelse. Lever den valgte uddannelse ikke helt op til disse studerendes forventninger, vil de derfor generelt have lettere ved at "vælge om", fordi deres studievalg ikke i særlig høj grad er begrænset af deres "studentereksamen" (de kan stort set blive optaget hvor som helst). Det er i hvert fald tankevækkende, at de studier, hvor de frafaldne har relativt høj "ECTS produktivitet", er studier med adgangskvotienter i den høje ende af skalaen (HA-psyk: 8,3; HA-kom: 8,5; BSc IB 10,9 og BSc BLC: 8,4).

Del 2. Analyse af spørgeskemadata samkørt med matrikeloplysninger

---

Kapitel 6. Andre baggrundsvARIABLE fra spørgeskemaundersøgelsen

Dette og de følgende kapitler tager udgangspunkt i svarene fra spørgeskemaundersøgelsen, og analyseres ved brug af de tilføjede data fra matriklen. Da datagrundlaget således stammer fra spørgeskemaundersøgelsen med en svarprocent på bare 35%, skal man derfor være opmærksom på, at datagrundlaget for det første er betydeligt mindre og for det andet – og nok værre – at der kan spille bias ind i forhold til systematiske forskelle i besvarelsesadfærden.

De supplerende baggrundsvARIABLE, som er indhentet fra spørgeskemaundersøgelsen, er spørgsmål, om den studerende tidligere har læst på en videregående uddannelse, og om vedkommende i givet fald har afsluttet denne eller er stoppet og således foretaget et studieskift. Den anden baggrundsvARIABLE er den studerendes sproglige/ kulturelle baggrund.

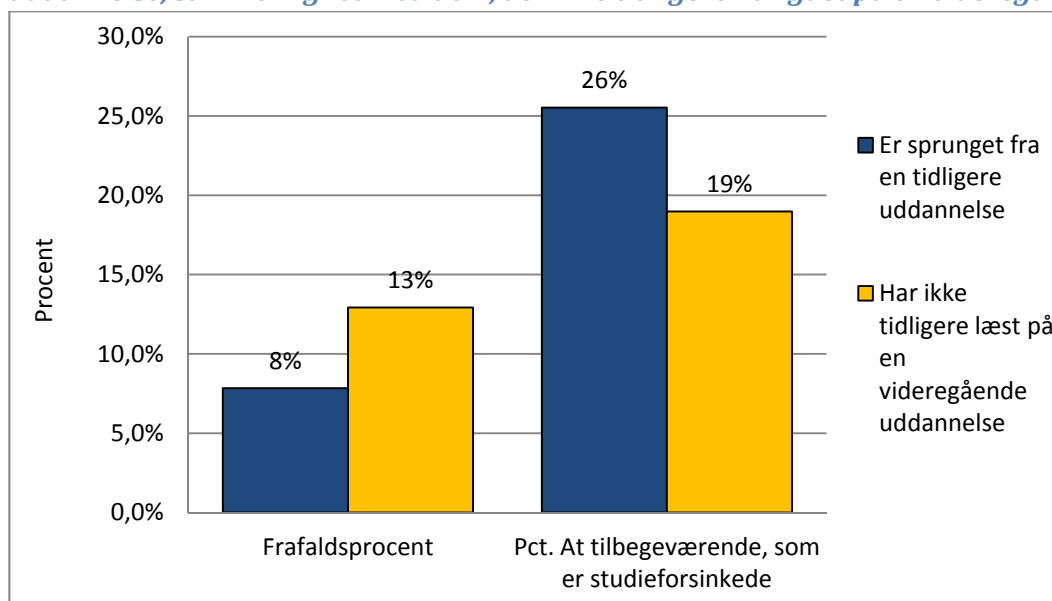
6.1 Faldet fra en tidligere uddannelse

Flere undersøgelser har peget på, at studerende, der tidligere er faldet fra en videregående uddannelse, er mindre tilbøjelige til at falde fra den næste uddannelse de begynder på. Dette kan begrundes med, at studerende, der tidligere er sprunget fra ét studie, vil være mere opsatte på, at det næste studie skal lykkes, ligesom disse studerende muligvis kan være mere bevidste i deres næste studievalg.

Denne spørgeskemaundersøgelse har også antydnet en sådan sammenhæng, idet der var færre (17%) blandt de studerende, der tidligere har sprunget fra en videregående uddannelse, der frem til undersøgelsestidspunktet havde (haft) overvejelser om at falde fra, end der var blandt studerende, der ikke tidligere har gået på en videregående uddannelse (36%).

Ses på det faktiske frafald og den faktiske studieforsinkelse blandt dem, der tidligere er sprunget fra en videregående uddannelse, er frafaldet også lidt lavere end det er blandt studerende, der ikke tidligere har gået på en videregående uddannelse. Derimod er studieforsinkelsen noget højere (figur 6.1.1).

Figur 6.1.1 *Frafald og studieforsinkelse blandt dem, der tidligere er sprunget fra en videregående uddannelse, sammenlignet med dem, der ikke tidligere har gået på en videregående uddannelse*

Materialet viser altså en tendens til, at dem, der tidligere er faldet fra en anden videregående uddannelse i højere grad "bliver hængende" på studiet, men til gengæld er lidt længere tid om det.

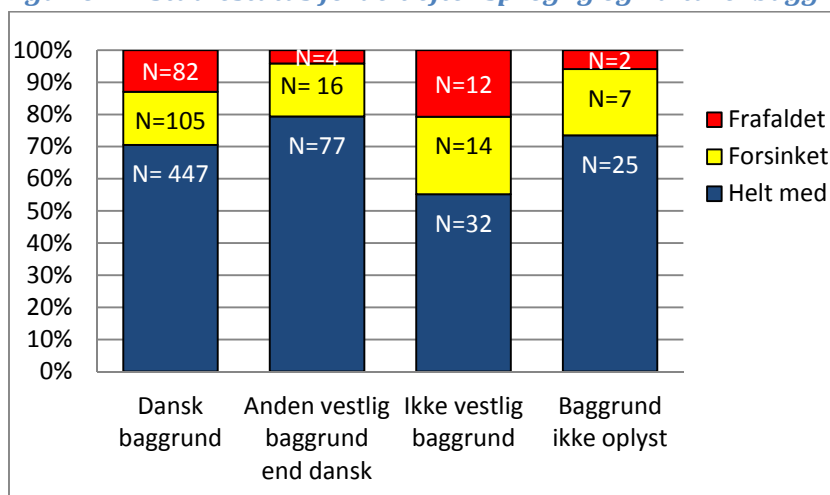
Forskellene er dog ikke store nok til at være signifikante, og hertil kommer, at der er gode grunde til at frygte en systematisk bias i besvarelsesmønstret for studerende, der er sprunget fra en tidligere uddannelse. Således er det meget muligt, at studerende, der tidligere er sprunget fra en anden uddannelse, og igen overvejer at falde fra, er mindre tilbøjelige til at besvare spørgeskemaer om deres studiesituation mv. end andre studerende, der tænker på at falde fra. I så fald er det meget muligt, at det alene er denne bias, der slår igennem for så vidt angår de forskellige frafaldstilbøjeligheder.

For så vidt angår eksamensresultaterne ved 1. årsprøve er der ingen forskel mellem studerende, der tidligere har gået på en videregående uddannelse og dem, der ikke har.

6.2 Kulturel og sproglig baggrund

Fra besvarelserne af spørgeskemaet har den sproglige og kulturelle baggrund for 789 respondenter kunnet fastslås. Disse fordeler sig med 634 (80,3%) med dansk baggrund, 97 (12,3%) med vestlig, ikke dansk baggrund og 58 (7,4%) med ikke vestlig baggrund. Generelt falder dem med ikke vestlig baggrund lidt hyppigere fra og bliver lidt hyppigere studieforsinkede end andre studerende.

Figur 6.1.1 Studiestatus fordelt efter sproglig og kulturel baggrund

Omvendt forholder det sig for studerende, der har anden vestlig baggrund end dansk, idet disse studerende falder mindre fra og i mindre grad bliver studieforsinkede.

Karaktermæssigt opnår dem med ikke vestlig baggrund lidt (men ikke signifikant) lavere karakterer end andre, men de har også generelt lavere karakterer fra den adgangsgivende uddannelse, således at de karaktermæssigt nogenlunde præsterer som forventet. Der skal derfor advares mod at tillægge den sproglige/kulturelle baggrund "skylden" for de konstaterede forskelle. Der er god grund til at antage, at der er stor forskel på, hvilke socioøkonomiske grupper de studerende med ikke vestlig baggrund kommer fra, og den socioøkonomiske baggrund for andre studerende. De konstaterede forskelle i frafald og studieforsinkelse kan derfor lige så godt være bestemt af socioøkonomiske som af "etniske/kulturelle" faktorer.

Kapitel 7. Evaluering af studiet

I spørgeskemaundersøgelsen har de studerende evalueret en række aspekter ved det første halve år af den uddannelse, de er startet på. Svarkalaen er uenig, overvejende uenig, overvejende enig og enig. Grupperes svarene i de 2 overordnede kategorier (Uenig og Enig), kan frafaldet mv. blandt de ”utilfredse” (uenige) og ”tilfredse” (enige) med de undersøgte studiemæssige aspekter opgøres.

7.1 Vurdering af studiets 1. halve år og frafald

Generelt er der en klar sammenhæng mellem de studerendes tilfredshed med stort set et hvilket som helst aspekt ved uddannelsen og de studerendes frafald. De, der falder fra, er gennemgående mindre tilfredse med den uddannelse, de er startet på. Der er dog ret stor forskel de enkelte aspekter imellem på, hvor stærk denne sammenhæng er. Ved 5 af de i alt 10 evaluerede aspekter er frafaldet således signifikant større blandt de utilfredse end blandt de tilfredse.

Figur 7.1.1 Frafaldssandsynlighed for utilfredse studerende

Aspekt:	Sandsynlighed for at falde fra, hvis man er uenig	Sandsynlighed for at overveje frafald for dem, der er uenige	Sandsynlighed for at falde fra, hvis man overvejer frafald, og man er uenig	Sandsynlighed for at falde fra, hvis ikke man overvejer frafald og man er uenig
Alt i alt er jeg meget glad for mit valg af studium	42%	89% ***	45% *	-
Der er et godt socialt miljø de studerende imellem og mellem underviserne og studerende	27%	49% **	36% -	19% **
Underviserne er pædagogisk kompetente	18%	26% *	47% *	9% -
Beskrivelserne af læringsmålene i fagene er klare og forståelige	16%	23% *	50% *	6% -
Det faglige niveau er nøje tilpasset de studerendes faglige adgangsforudsætninger	16%	28% *	36% -	9% -
	<i>Gennemsnitlig sandsynlighed for at falde fra</i>	<i>Gennemsnitlig sandsynlighed for at overveje frafald</i>	<i>Gennemsnitlig sandsynlig for at falde fra, hvis man overvejer frafald</i>	<i>Gennemsnitlig sandsynlig for at falde fra, hvis ikke man overvejer frafald</i>
	12%	16%	34%	8%

Anm.: ”Stjernemarkeringen” symboliserer blot, hvor stærk effekten af utilfredshed er.

Ikke overraskende er det et meget stærkt signal om, at den studerende er på vej ud af uddannelsen, hvis vedkommende tilkendegiver ikke at være glad for sit valg af studium. Ikke mindre end 42% af disse studerende er efterfølgende stoppet på uddannelsen. Ser man på frafaldet i forhold til beslutningsfaserne: (1) Overveje frafald; (2) Faktisk frafald; er det sådan, at hvis man i spørgeskemaet tilkendegiver, at man ikke er glad for sit valg af studium, er der en alt overskyggende sandsynlighed (89%) for, at man også på undersøgelsestidspunktet overvejer at stoppe på studiet. Blandt dem, der overvejer at falde fra, er det endvidere en klart skærpene omstændighed, hvis man ikke er glad for sit studievalg, idet sandsynligheden for faktisk at falde fra i så fald er 10% point højere end gennemsnittet.

Af de mere specifikke studiemæssige aspekter er det helt klart tilfredsheden med det sociale miljø, der har stærkest sammenhæng med senere frafald. Mere end hver fjerde, der er utilfredse med det sociale miljø, er således faldet fra (mens det kun er knapt hver 8. i hele respondentgruppen, der er faldet fra).

Endvidere taler frafaldsmønstret i forhold til beslutningsprocessen kraftigt for, at det er utilfredsheden med det sociale miljø, der ligger til grund for utilfredsheden og ikke omvendt (at det er overvejelserne om frafald, der er årsagen til at den studerende ikke integreres socialt i studiemiljøet). Således ses, at halvdelen af dem, der er utilfredse med det sociale miljø, overvejer at stoppe. Men det er ikke en skærpende omstændighed, hvis man overvejer at falde fra, at man er utilfreds med det sociale miljø. Dette taler for, at utilfredsheden med det sociale miljø er en selvstændig årsag til frafaldsovervejelserne, og at denne årsag hverken er mere eller mindre "farlig" end andre årsager til frafaldsovervejelser. Desuden ses det, at selv om den studerende, der er utilfreds med det sociale miljø, på undersøgelsestidspunktet ikke havde frafaldsovervejelser, så er frafaldsrisikoen "som følge af" utilfredsheden med det sociale miljø mere end fordoblet.

Er den studerende utilfreds med underviserne eller med beskrivelsen af læringsmålene, er der også en øget frafaldsrisiko, men mønstret i forhold til beslutningsprocessen er radikalt anderledes end det, vi så omkring utilfredshed med det sociale miljø. Utilfredshed med underviserne eller beskrivelsen af læringsmålene er kun forbundet med en lettere forøget sandsynlighed for, at den studerende overvejer frafald. Tilsvarende er der for dem, der ikke overvejer at falde fra, ikke nogen større frafaldsrisiko for dem, der er utilfredse med underviserne eller beskrivelsen af læringsmålene. Derimod er der en klart forøget risiko for, at den studerende faktisk falder fra, hvis den studerende, der overvejer at falde fra, også er utilfreds med underviserne eller beskrivelsen af læringsmålene. En oplagt tolkning kunne være, at utilfredshed med underviserne og/eller med beskrivelsen af læringsmålene i mange tilfælde er "markør" for, at den studerende fundamentalt har vanskeligt ved at forstå (meningen med) det, der foregår i fagene. Har den studerende svært ved at forstå (meningen med) det, der foregår i fagene, er det nærliggende, at den studerende hverken finder beskrivelsen af læringsmålene særligt klare eller underviserne særligt pædagogiske, og det er nærliggende, at sådanne studerende hyppigere end andre overvejer at stoppe på studiet, og at en sådan årsag til frafaldsovervejelser er særdeles "farlig" i forhold til faktisk frafald. Er utilfredsheden med underviserne og/eller beskrivelsen af læringsmålene ikke knyttet samme med en manglende forståelse af det, der foregår i fagene, har utilfredsheden formodentlig ikke nogen betydning i forhold til frafaldet.

Hvis endelig den studerende ikke oplever, at niveauet på uddannelsen er tilpasset adgangskravene, synes dette at trække den studerende i retning af at overveje at stoppe. Men det er ikke en "skærpende" omstændighed, hvis man overvejer, og det forøger heller ikke frafaldsrisikoen for dem, der ikke overvejer at falde fra. Tolkningen er sandsynligvis, at hvis de studerende i starten oplever, at det faglige niveau ikke svarer til adgangskravene, fører dette til øget risiko for, at den studerende vil begynde at overveje at stoppe på studiet, og at denne årsag hverken er mere eller mindre "farlig" i forhold til faktisk frafald end andre årsager. Fører oplevelsen af manglende overensstemmelse mellem faktisk niveau og adgangskrav ikke umiddelbart (dvs. inden for det 1. halve år) til overvejelser om frafald, har det ingen betydning for senere frafald. De studerende bringer sig på niveau og vil ligesom andre kunne gennemføre uddannelsen.

7.2 Vurdering af studiets 1. halve år og studieforsinkelse og eksamensresultater

Lidt overraskende har vurderingen af uddannelsen ingen signifikant betydning for studieforsinkelse ligesom der kun er marginal forskel i gennemsnitskaraktererne ved 1. årsprøve mellem tilfredse og utilfredse. Vælger man at blive på studiet, har det karaktermæssigt altså ikke noget at sige, hvordan man generelt trivedes det 1. halve år. Hverken utilfredshed med det sociale miljø eller med studievalget "alt i alt" sætter sig nogle tydelige spor i karakterniveauet ved 1. årsprøve. Hvad studieforsinkelse angår, er der ganske vist en forøget hyppighed af studieforsinkede på 10-15 procentpoint blandt dem, der er utilfredse med det sociale miljø og med studievalget "alt i alt", men da de absolutte tal for de tilbageværende, der er utilfredse med disse aspekter, er små, er selv disse umiddelbart overbevisende forskelle ikke signifikante.

Da tilfredsheden med uddannelsernes forskellige aspekter ikke sætter sig spor i gennemsnitskaraktererne ved 1. årsprøve, er der desuden set på, hvordan kvalitetsaspekterne vurderes i forhold til karakterfordelingen. Herved træder et rimeligt konsistent mønster frem:

Figur 7.2.1 Fagligt

Aspekter, der vurderes relativt bedre af...	Aspekter
<i>De fagligt stærkere studerende</i>	Beskrivelserne af læringsmålene i fagene er klare og forståelige Der er generelt god overensstemmelse mellem fagenes læringsmål og eksamensformer
<i>De fagligt svagere studerende</i>	Der er gode biblioteksfaciliteter, og tilgængelige computer- og grupperum Undervisningsmaterialet er tilgængeligt i god tid Der er højt informationsniveau om undervisningsplaner, eksaminer/prøver og skemaer i god tid før undervisningsstart
<i>De studerende, der fagligt befinder sig i "middelområdet"</i>	Underviserne er pædagogisk kompetente Undervisningsformerne fremmer aktiv studenterdeltagelse
<i>Alle grupper (ingen forskel)</i>	Det faglige niveau er nøje tilpasset de studerendes faglige adgangsforudsætninger Der er et godt socialt miljø de studerende imellem og mellem underviserne og studerende Alt i alt er jeg meget glad for mit valg af studium

Mønstret, der fremkommer, synes at være:

- Den faglige organisering – eller i hvert fald den måde den faglige organisering formidles på (ved beskrivelse af læringsmål) – vurderes generelt bedre af fagligt stærkere studerende end af fagligt svagere studerende. Dette kan evt. forklares ved, at dem, der har en relativt god forståelse af fagenes faglige indhold, også oplever en bedre forståelse af de faglige krav i fagene (læringsmålene). En anden ting kan være, at læringsmål ofte er relativt abstrakte, og at de fagligt stærkere studerende alt andet lige har lettere ved at forstå abstrakte begreber.
- CBS's Infrastruktur og den praktiske organisering af studierne vurderes generelt dårligere af de fagligt stærkere studerende end af de fagligt svagere studerende. Dette kan forklares ved, at det i højere grad er de mere engagerede og "stræbsomme" studerende, der oplever mangler ved disse forhold. Helt banalt: De, der arbejder meget i studiegrupper, oplever alt andet lige flere gange, at de leder forgæves efter et grupperum. De der ofte søger litteratur eller andet materiale på biblioteket, oplever alt andet lige oftere, at de har svært ved at finde det rette materiale. De der lægger vægt på at være forberedt inden undervisningen går i gang, oplever alt andet lige

hyppigere, at litteraturen ikke er tilgængelig i god tid, og de oplever alt andet lige hyppigere, at de savner undervisningsplaner og skemaer, så de kan forberede sig i god tid.

- c. Oplevelsen af selve undervisningen er bedst i den faglige "øvre middelgruppe" blandt de studerende. Dette kan evt. forklares ved, at undervisningen bevidst eller ubevidst er målrettet netop denne gruppe, mens de fagligt meget stærke og fagligt svagere studerende i større eller mindre grad kan føle sig "forbigået". Dette kan føre til, at de stærkeste studerende ikke føler, at undervisningen og undervisningsformerne i tilstrækkelig grad er fagligt udfordrende, mens de svagere studerende kan føle, at dele af undervisningen "går hen over hovedet" på dem. En anden begrundelse for at de fagligt meget stærke studerende er mere kritiske overfor underviserne og undervisningsformerne kan være, at faglig styrke ofte er forbundet med en mere selvstændig og kritisk tilgang til det faglige stof og til undervisningen i det hele taget.
- d. Oplevelsen af det sociale miljø og tilfredsheden med studievalget "alt i alt" hænger forbløffende lidt sammen med de senere eksamensresultater. Den samlede tilfredshed med studiet og tilfredsheden med det sociale miljø spiller således en manifest rolle for, om den studerende falder fra. Men har den studerende valgt at blive på studiet, spiller disse "trivselsfaktorer" ikke nogen klar rolle. Studieforsinkelse er ganske vist hyppigere – *men ikke signifikant hyppigere* – blandt dem, der er utilfredse med disse centrale "trivselsfaktorer", men karaktererne ved 1. årsprøve er stort set ikke påvirket heraf.

Kapitel 8. Studieadfærd

De studerendes studieadfærd er i spørgeskemaundersøgelsen undersøgt med hensyn til:

- 1) Hvordan den studerende selv vurderer at være kommet i gang med uddannelsen for så vidt angår det arbejdsmæssige, det faglige og det sociale
- 2) Hvor aktiv den studerende er i CBS-miljøet ud over deltagelse i skemalagt undervisning.
- 3) Hvor meget den studerende kommer til undervisningen

8.1 Hvordan er den studerende kommet i gang

De studerende er i spørgeskemaundersøgelsen blevet spurgt, hvordan de selv vurderer, de er kommet i gang med studiet. Også i dette tilfælde har de studerende skullet tilkende deres grad af enighed i forskellige udsagn, som er: a) *Jeg har en god arbejdsrytme/-disciplin*, b) *Jeg føler mig fagligt "med"/har ikke større faglige problemer*, c) *Jeg har en god og positiv kontakt til mine medstuderende* og d) *Jeg har stor set læst pensum indtil nu*.

Den måde, de studerende besvarer disse spørgsmål, er naturligvis ikke uafhængig af hinanden. Således vil de fleste af dem (63%), der har svaret, at de ikke har en god arbejdsrytme/-disciplin, heller ikke have læst næsten al pensum, og faglige problemer på studiet hænger i 58% af tilfældene sammen med, at den studerende ikke har en god arbejdsrytme/-disciplin.

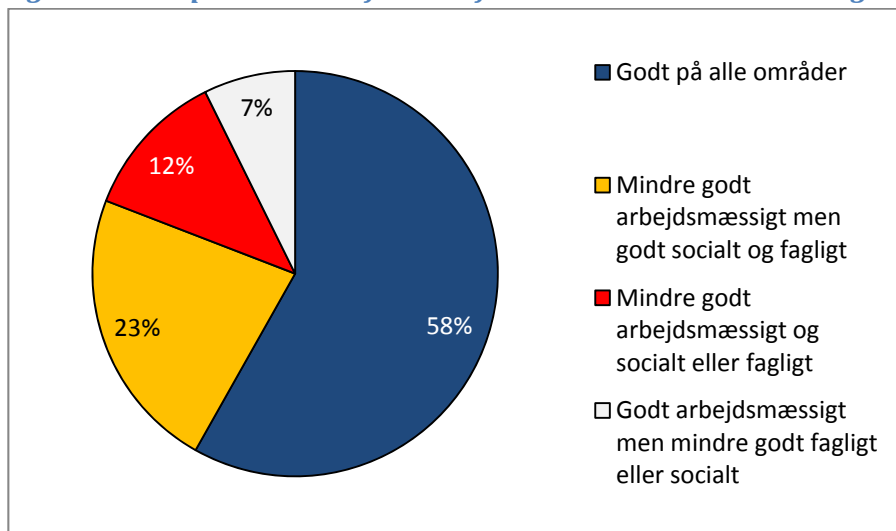
Det er derfor fundet mest hensigtsmæssigt at gruppere de studerende i 4 gensidigt udelukkede grupper, afhængigt af hvordan de har svaret på alle 4 spørgsmål. Grupperingen er foretaget ud fra følgende definitioner:

<i>"Studertergruppe"</i>	<i>Defineret som:</i>
Kommet godt i gang på alle områder	Har svaret enig på alle 4 spørgsmål:
Kommet mindre godt i gang arbejdsmæssigt men godt i gang socialt og fagligt	Har svaret uenig på mindst ét af spørgsmålene: a) Jeg har en god arbejdsrytme/-disciplin, d) Jeg har stor set læst pensum indtil nu og svaret enig på begge spørgsmålene: b) Jeg føler mig fagligt "med"/har ikke større faglige problemer, c) Jeg har en god og positiv kontakt til mine medstuderende
Kommet mindre godt i gang arbejdsmæssigt og socialt eller fagligt	Har svaret uenig på mindst ét af spørgsmålene: a) Jeg har en god arbejdsrytme/-disciplin, d) Jeg har stor set læst pensum indtil nu og svaret uenig på mindst ét af spørgsmålene: b) Jeg føler mig fagligt "med"/har ikke større faglige problemer, c) Jeg har en god og positiv kontakt til mine medstuderende
Kommet godt i gang arbejdsmæssigt men mindre godt i gang faglig eller socialt	Har svaret enig på begge spørgsmålene: a) Jeg har en god arbejdsrytme/-disciplin, d) Jeg har stor set læst pensum indtil nu og svaret uenig på mindst ét af spørgsmålene: b) Jeg føler mig fagligt "med"/har ikke større faglige problemer, c) Jeg har en god og positiv kontakt til mine medstuderende

Begrundelsen for at slå dem, der ikke er kommet godt i gang fagligt, sammen med dem, der ikke er kommet godt i gang socialt, er dels, at vi ellers ville få talmæssigt meget små grupper og dels, at der synes at være ganske stor forskel på, om man "bare" er kommet lidt dårligt i gang arbejdsmæssigt, eller om man ikke er "faldet godt til" fagligt og/eller socialt. Endvidere synes der ikke at være særlig stor forskel på, om det er faglige eller sociale problemer, der gør sig gældende.

Grupperingen fører således til 4 grupper, der størrelsesmæssigt er nogenlunde statistisk acceptable. Den mindste gruppe: Dem der er kommet godt i gang arbejdsmæssigt men mindre godt i gang fagligt eller socialt, består således af 60 respondenter.

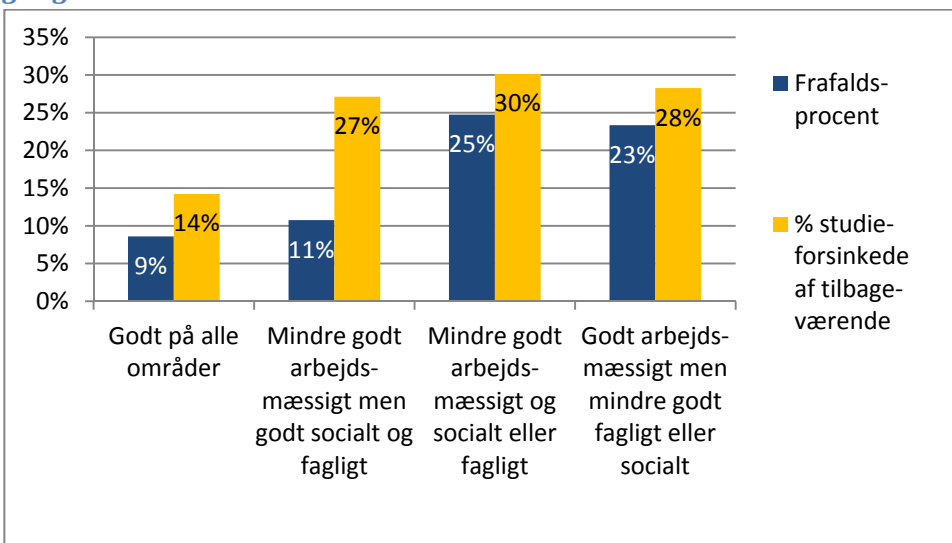
Figur 8.1.1 Respondenterne fordelt efter hvordan de er kommet i gang

Langt den største gruppe, der tegner sig for næsten 60% af respondenterne, er dog dem, der er kommet godt i gang på alle adspurgte områder.

Ser vi på, hvordan den studerendes egen vurdering af at være kommet i gang hænger sammen med frafald og studieforsinkelse, er det åbenbart, at frafald især er forbundet med, at den studerende ikke føler at være godt "med" fagligt eller socialt, mens spørgsmålet om, hvordan de studerende rent arbejdsmæssigt er kommet i gang, tilsyneladende ikke i sig selv påvirker frafaldssandsynligheden.

Figur 8.1.2 Frafalds- og forsinkelsesprocenter fordelt efter hvordan de studerende er kommet i gang.

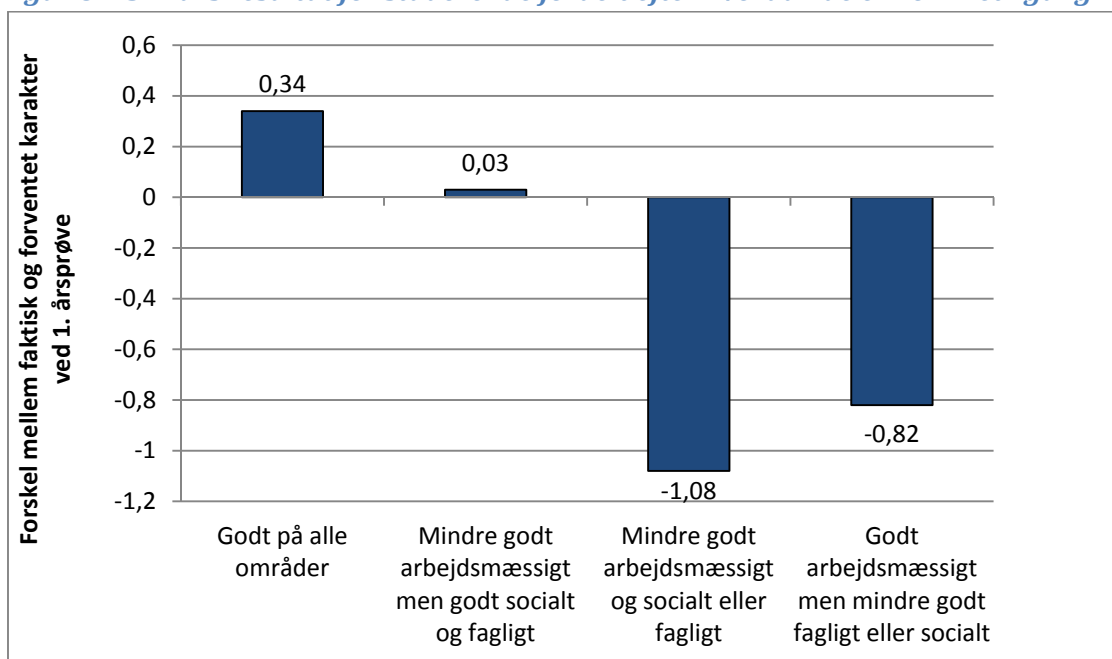
Føler den studerende at være godt "med" fagligt og socialt, er frafaldssandsynligheden ca. 10%, uanset hvordan den studerende oplever sin arbejdsindsats, mens frafaldssandsynligheden for dem, der enten ikke

føler sig fagligt "med" eller ikke føler sig socialt "med", er ca. 24%, uanset hvordan den studerende oplever sin arbejdsindsats. Frafaldsandsynligheden er altså ca. 2½ gange så stor, hvis man føler, at man efter det 1. halve år ikke er godt med fagligt og/eller socialt. Derimod betyder en svagere arbejdsindsats ikke så meget for frafaldsandsynligheden, hvis dette ikke fører til, at den studerende føler sig fagligt "bagud" eller socialt "isoleret", og omvendt synes en god arbejdsindsats ikke at kunne kompensere for en manglende følelse af at have "styr" på det faglige stof eller være socialt godt integreret i studiemiljøet.

Billedet er lidt anderledes, når man ser på studieforsinkelse blandt de tilbageværende respondenter. Her spiller det klart en rolle, hvordan den studerende er kommet i gang arbejdsmæssigt, idet studieforsinkelse er signifikant hyppigere blandt dem, der arbejdsmæssigt er kommet mindre godt i gang men dog føler sig fagligt og socialt "med", end blandt dem, der er kommet godt i gang på alle områder. Der gør sig også det gældende, at det for så vidt angår risiko for studieforsinkelse er lige så "slem", hvis den studerende "bare" har problemer med arbejdsindsatsen, som hvis den studerende ikke er faldet ordentligt til fagligt og/eller socialt.

Hvad eksamensresultaterne ved 1. årsprøve angår, er det igen helt overvejende et spørgsmål om, om den studerende er kommet godt eller dårligt i gang fagligt og/eller socialt, mens arbejdsdisciplinen tilsyneladende ikke spiller nogen rolle.

Figur 8.1.3 1. års resultat for studerende fordelt efter hvordan de er kommet i gang

Således ses pænt stor forskel i eksamensresultatet mellem dem, der er kommet mindre godt i gang fagligt og/eller socialt og dem, der er kommet godt i gang fagligt og socialt. Derimod er der kun marginal (og ikke signifikant) karakterforskel mellem dem, der er kommet mindre godt i gang arbejdsmæssigt og dem, der er kommet godt i gang arbejdsmæssigt, når det faglige og sociale holdes konstant.

De studerendes egen vurdering af, hvordan de efter det første halve år er kommet i gang med studiet, har altså særdeles stor betydning for, hvordan den studerende senere klarer sig i studieforløbet. Således findes

40% af det samlede frafald blandt respondenterne i spørgeskemaundersøgelsen i den gruppe på knapt 20%, der selv vurderer, at de er kommet mindre godt i gang fagligt og/eller socialt.

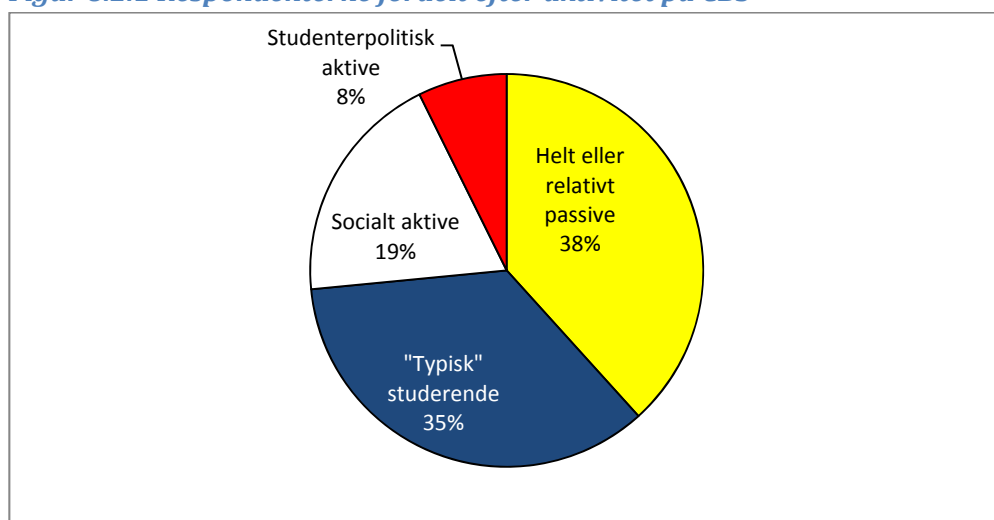
Der er derfor også set på, hvordan studiestarten er vurderet af de studentersegmenter, der blev analyseret i kapitel 3. Denne analyse viser:

- a. Dem, der er kommet mindre godt i gang fagligt og/eller socialt, er noget overrepræsenteret blandt kvindelige studerende med lave kvotienter fra adgangsgivende uddannelse, som går på studier, der er præget af studerende med lave karakterer fra adgangsgivende uddannelse.
- b. Mænd på studier, der er præget af studerende med lave karakterer fra adgangsgivende uddannelse, har – uafhængigt af deres egen kvotient fra adgangsgivende uddannelse – større vanskeligheder med det rent arbejdsmæssige, tilsyneladende uden dette får dem til i højere grad end andre at føle, at de har faglige og/eller sociale problemer.
- c. Studerende – uanset køn – som har høje karakterer fra adgangsgivende uddannelse – og som går på studier, der præges af studerende med høje adgangskvotienter, synes i mindre grad end andre at have problemer med arbejdsindsatsen, hvilket dog ikke betyder, at de i mindre grad kommer dårligt i gang fagligt og/eller socialt.

8.2 Den studerendes aktivitetsniveau på CBS ud over deltagelse i undervisning

Det har været en antagelse, at de studerendes engagement i forskellige aktiviteter på CBS ved siden af studiet kunne have en indflydelse på deres tilbøjelighed til at falde fra studiet eller overveje studiefrafald. De studerende er derfor også spurgt, om de deltager i forskellige aktiviteter på CBS. Ud fra besvarelserne er der herefter dannet 4 "aktivitetsgrupper". Udgangspunktet for grupperingen er "den typiske studerende", som er karakteriseret ved at komme i caféen (Nexus) og gøre brug af studiefaciliteter på CBS (bibliotek, gruppe- og computerrum mv.). Studerende, som er mindre aktive end dette betegnes "helt eller relativt passive". Derudover er der de studerende, der er aktive mht. planlægning af intro, buddyordning og planlægning af fester. Disse betegnes "socialt aktive" mens den sidste gruppe, som er aktive i studenterorganisation, studienævn eller andre udvalg på studiet, betegnes "studenterpolitisk aktive".

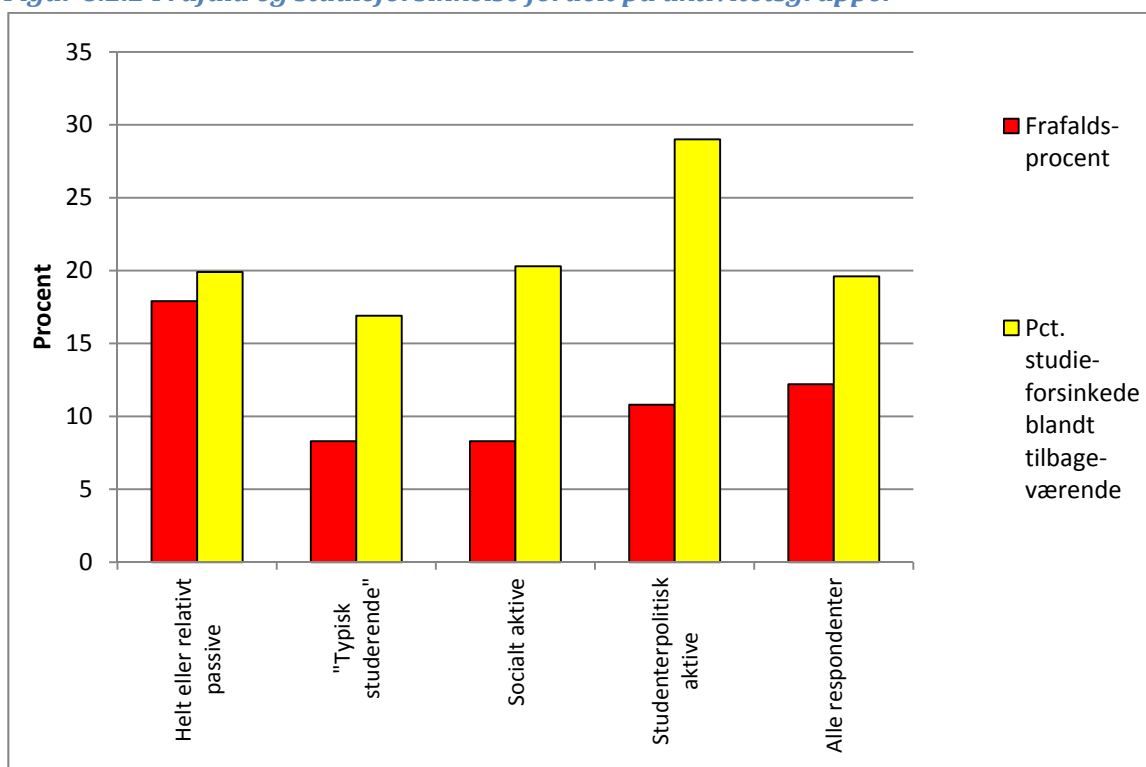
Figur 8.2.1 Respondenterne fordelt efter aktivitet på CBS

De 4 grupper er af varierende talmæssig størrelse, således at de helt eller relativt passive samt de typiske studerende hver udgør godt en tredjedel af respondenterne (hver med ca. 300 respondenter). En femtedel af respondenterne er socialt aktive, mens knapt 10% er studenterpolitisk aktive.

Også her viser det sig, at den studerendes aktivitetsniveau det 1. halve år har en vis betydning for de senere opnåede studieresultater.

Figur 8.2.2 Frafald og studieforsinkelse fordelt på aktivitetsgrupper

Frafaldet er således mere end dobbelt så stort blandt de passive som blandt de andre studerende, mens studenterpolitisk aktive hyppigere forsinkes. Manglende engagement i det faglige og sociale liv på CBS er således i forhold til frafald en klar risikofaktor. Dette understreges, hvis man ser hvordan passivitet spiller ind i forhold til beslutningsprocessen: Flere af de helt eller relativt passive overvejer at stoppe på uddannelsen efter det første halve år, og for dem, der overvejer at falde fra, er det en klart skærpende omstændighed, at man er helt eller relativt passiv. Desuden giver passivitet også anledning til større efterfølgende frafald for dem, der på undersøgelsestidspunktet ikke overvejede at falde fra.

Karaktermæssigt er der ved 1. årsprøve ikke den store forskel mellem de forskellige grupper. De helt eller relativt passive opnår dog en anelse dårligere karakterer, end man ud fra deres karakterer fra adgangsgivende uddannelse skulle forvente, og klarer sig dermed en anelse (men alligevel en signifikant anelse) dårligere end andre studerende.

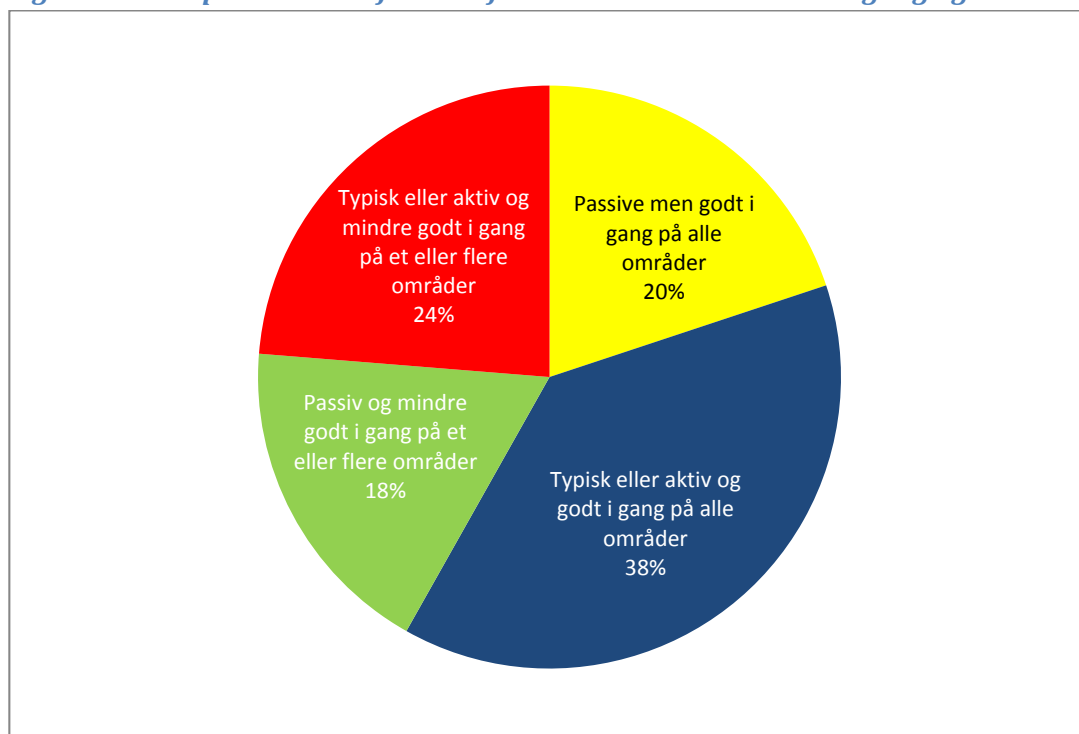
8.3 Hvordan den studerende er kommet i gang og aktivitetsniveauet

Den studerendes egen bedømmelse af hvordan vedkommende er kommet i gang på studiet og den studerendes aktivitetsniveau spiller således hver for sig en betydelig rolle for især frafald. De to betragtningsmåder er derfor krydset op overfor hinanden. For at få dannet nogle grupper med et rimeligt antal studerende i hver, skelnes der blot mellem dem, der er kommet godt i gang på alle områder og dem, der er kommet mindre godt i gang på mindst ét område på den ene side og på den anden side blot mellem de helt eller relativt passive og de "typiske" eller aktive. Herved dannes igen 4 studentertyper:

		Hvordan er du kommet i gang	
		Godt på alle områder	Mindre godt på mindst et område
Aktivitets-gruppe	Helt eller relativt passive	"Passiv men godt i gang på alle områder" (N= 167)	"Passiv og mindre godt i gang på et eller flere områder" (N= 152)
	Typisk studerende + socialt aktiv + studenterspolitisk aktiv	"Typisk eller aktiv og godt i gang på alle områder" (N= 321)	"Typisk eller aktiv og mindre godt i gang på et eller flere områder" (N= 199)

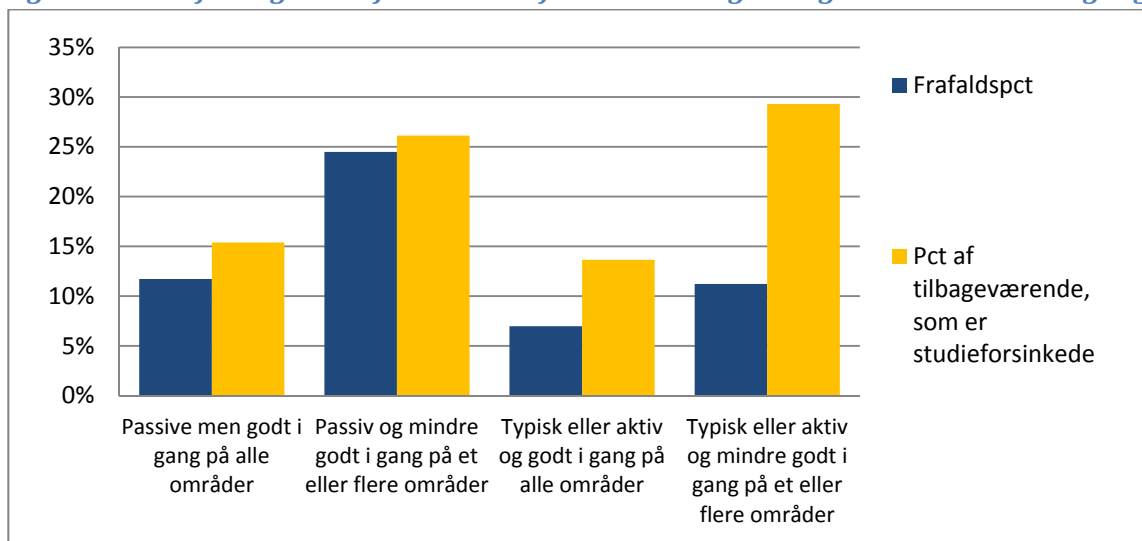
Den numerisk største gruppe er de "typiske" eller aktive, som er kommet godt i gang på alle områder. Denne gruppe udgør knap 40% af respondenterne. De 3 andre grupper er størrelsesmæssigt ret jævnbyrdige og udgør hver omkring 20% af respondenterne

Figur 8.3.1 Respondenterne fordelt efter hvordan de er kommet i gang og deres aktivitet på CBS

Frafaldet viser sig at være mere end 2½ gange så højt for de passive, der er kommet mindre godt i gang på mindst ét område, som det er for andre studerende. Blandt de 3 andre grupper er frafaldet lidt lavere blandt de typiske eller aktive, der er kommet godt i gang på alle områder, end det for de 2 andre grupper.

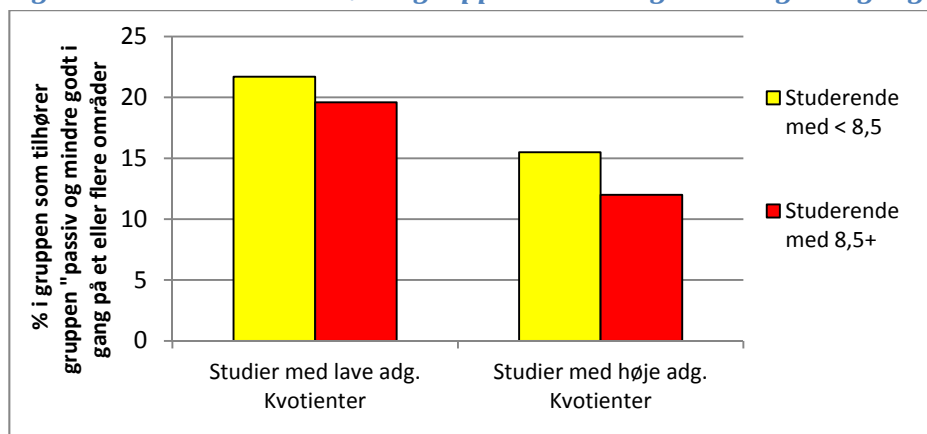
Figur 8.3.2 Frafald og studieforsinkelse efter aktivitet og hvor godt man kommer i gang

Hvad studieforsinkelse angår, er det stor set alene "dimensionen" hvordan den studerende er kommet i gang, der har indflydelse, mens aktivitetsniveauet, som det også fremgik i afsnit 8.2., ikke spiller nogen videre rolle. Det samme gælder for opnåede karakterer ved 1. årsprøve, hvor dem, der er kommet mindre godt i gang, uanset aktivitetsniveauet opnår svagere eksamensresultater end dem, der er kommet godt i gang. Karaktermæssigt er det de passive, der er kommet mindre godt i gang, der opnår de svageste resultater, mens de typiske eller aktive, der er kommet godt i gang på alle områder, opnår de bedste karakterer. Forskellen på disse to grupper, når man ser på de faktisk opnåede karakterer i forhold til, hvad man på baggrund af deres karakterer fra adgangsgivende eksamen skulle forvente, er på mere end ét karakterpoint.

Gruppen "passiv og mindre godt i gang på et eller flere områder" er altså en rimelig interessant gruppe i forhold til frafald og generelt ringere studieresultater. Dels er frafaldet i denne gruppe mere end dobbelt så højt som frafaldet i de andre grupper, og dels tegner gruppen sig for godt og vel en tredjedel af det samlede frafald i respondentgruppen. Der er derfor også interessant at undersøge, hvor vi i særlig grad finder de studerende i denne gruppe.

Figur 8.3.3 Andel som tilhører gruppen "Passiv og mindre godt i gang på et eller flere områder"

Det viser sig, at denne "kritiske gruppe" især findes på studier med lave adgangskvotienter, og at den studerendes egen karakterkvotient fra adgangsgivende uddannelse også spiller en vis rolle. Det er dog interessant at bemærke, at det primært er mellem studierne, at forskellene skal findes, og i væsentligt mindre grad mellem de individuelle studerendes karakterer fra den adgangsgivende uddannelse. Således ses en langt større forskel i sandsynligheden for at "havne" i gruppen "passiv og mindre godt i gang på et eller flere områder" mellem studerende på de to studiegrupper, når den studerendes karakterniveau fra adgangsgivende uddannelse holdes konstant, end der ses mellem studerende med forskellig karakterniveau fra adgangsgivende uddannelse når "studiegruppen" holdes konstant (grafisk er der større forskel mellem de to gule søjler og de to røde søjler end der er mellem den gule og røde søjle i hver af de to studiegrupper). Det er på baggrund heraf nærliggende at få den mistanke, at studiet og studiemiljøet spiller en ganske stor rolle for, om den studerende kommer mindre godt i gang på studiet og mere eller mindre trækker sig tilbage fra studiemæssige og/eller sociale aktiviteter (fællesskaber?) på CBS. Resultaterne tyder endda på, at studiet og studiemiljøet spiller en større rolle for, om den studerende falder godt til, end den studerendes egne fagligt forudsætninger fra den adgangsgivende uddannelse.

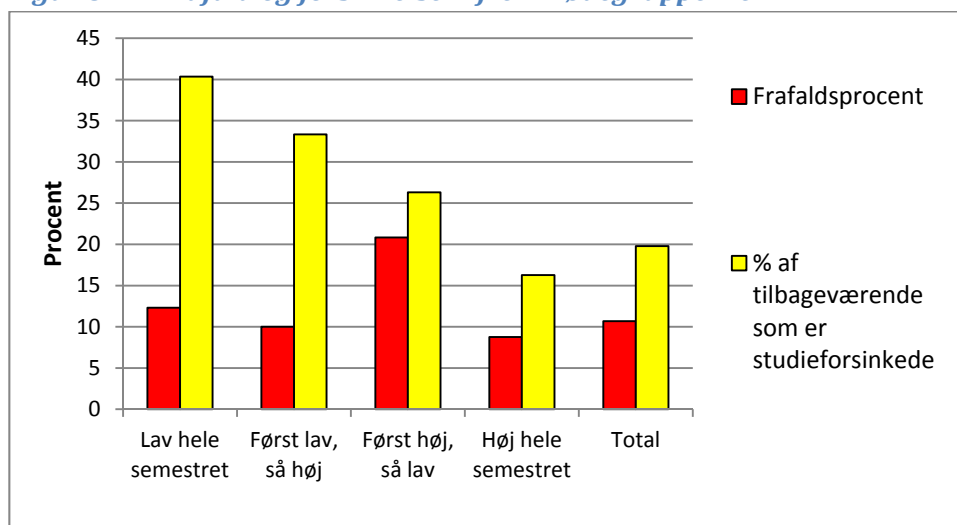
8.4 Deltagelse i (fremmøde til) undervisningen

I spørgeskemaundersøgelsen har de studerende svaret på, til hvor stor en del af undervisningen de er mødt frem før og efter efterårsferien. Langt de fleste (mere end $\frac{3}{4}$) har svaret, at de er mødt frem til mere end 80% af undervisningen både før og efter efterårsferien. I den videre analyse skelnes derfor kun mellem dem, der er mødt frem til mere end 80% af undervisningen og dem, der er mødt frem til højst 80% af undervisningen før og efter efterårsferien. Dette giver 4 kombinationsmuligheder:

1. **Lavt fremmøde hele semestret**, består af de 66 studerende (i alt 9%), der er mødt frem til højst 80% af undervisningen både før og efter efterårsferien.
2. **Først lavt så højt fremmøde**, består af de 10 (i alt 1%) studerende, der før efterårsferien mødte frem til under 81% af undervisningen, men efter efterårsferien kom til mere end 80% af timerne.
3. **Først højt så lavt fremmøde**, består af de 98 studerende (i alt 13%), der før efterårsferien mødte frem til mere end 80% af timerne, men efter efterårsferien er mødt frem til færre undervisningstimer.
4. **Højt hele semestret**, består af det store flertal på 575 (i alt 77%), der både før og efter efterårsferien er mødt frem til mere end 80% af undervisningen.

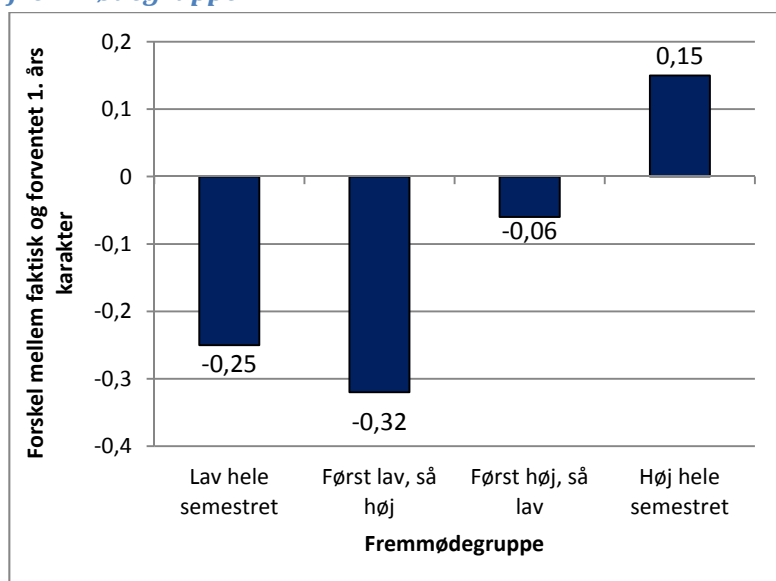
Hvad frafald angår, er der forbløffende svag sammenhæng med deltagelse i undervisningen. Kun de studerende, der møder flittigt frem før efterårsferien men deltager mindre efter efterårsferien, skiller sig ud med et dobbelt så stort frafald som andre. Men dette skyldes nok mere, at dem, der er ved at blive "kede af" studiet, også møder mindre frem, end det skyldes, at det manglende fremmøde i sig selv er årsag til frafaldet. Således ses ikke noget øget frafald blandt dem, der har lavt fremmøde hele semestret. Derimod bliver denne gruppe markant hyppigere studieforsinkede. Det lave fremmøde er i disse tilfælde nok udtryk for, at den studerende ikke ønsker eller har mulighed for at give studiearbejdet den nødvendige prioritet, og derfor også er indstillet på, at studiet kan tage længere tid end normeret.

Figur 8.4.1 Frafald og forsinkelse i "fremmødegrupperne"

Nok det allermest overraskende i forhold til fremmøde er, at fremmødet tilsyneladende næsten ikke har nogen indflydelse på de studerendes eksamensresultater. Således er der kun marginal (og slet ikke signifikant) forskel i eksamensresultat mellem de forskellige fremmødegrupper, når der tages højde for deres karakterer fra den adgangsgivende uddannelse.

Figur 8.4.2 Forskel mellem faktisk og forventet karakter ved 1. årsprøve fordelt på fremmødegrupper

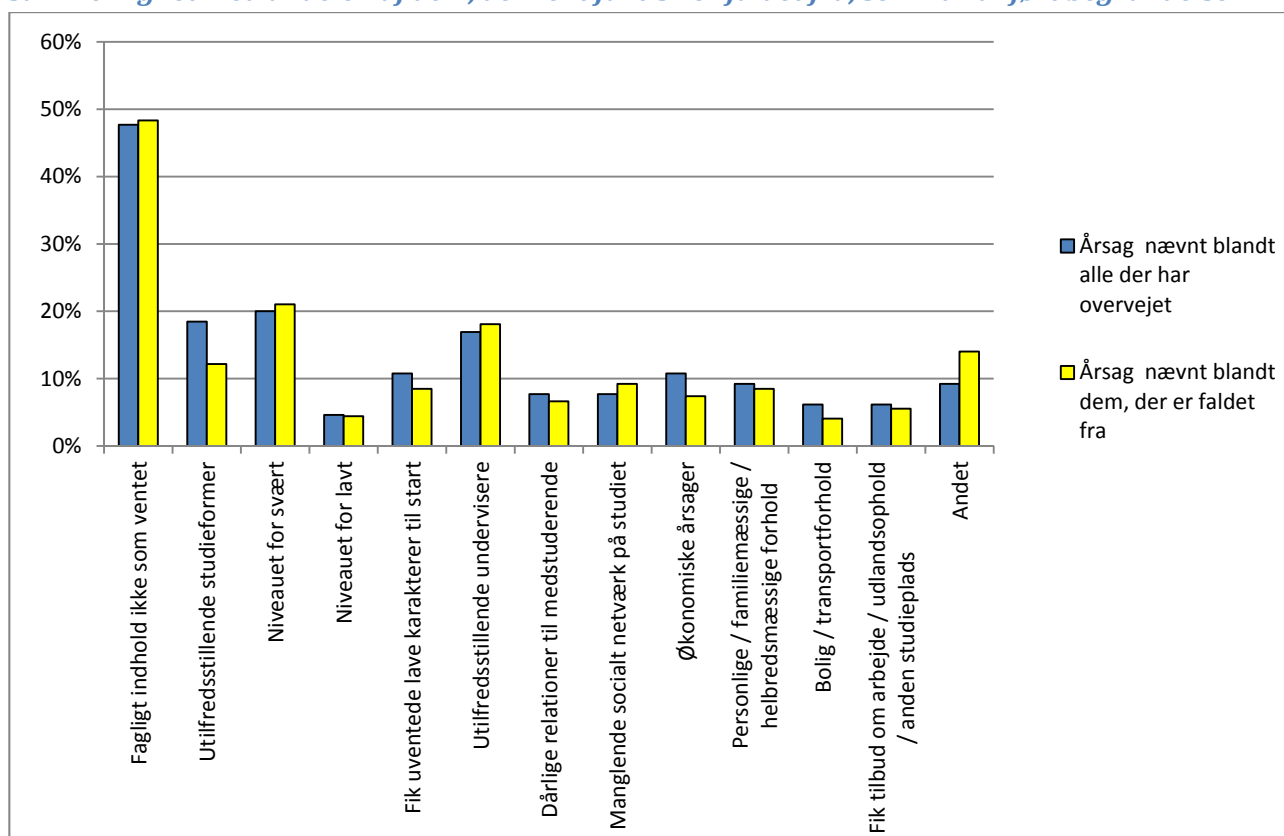

Det noget "kætteristiske" spørgsmål er altså, om de studerende overhovedet lærer noget ved at møde frem til undervisningen?

Kapitel 9. Begrundelser for at overveje frafald og for ikke at være stoppet

De studerende, der i spørgeskemaundersøgelsen havde svaret, at de i løbet af det første halve år havde overvejet at falde fra, er desuden blevet spurgt, hvorfor de overvejede at falde fra, og hvorfor de så ikke allerede havde gjort alvor af deres overvejelser. Ved at sammenligne hvor mange, der med forskellige begrundelser har overvejet at falde fra, med hvor mange, der så rent faktisk falder fra, kan man få en indikation på, hvilke typer af frafaldsovervejelser, der er særligt "farlige" i den forstand, at frafaldsovervejelser med bestemte begrundelser hyppigere fører til faktisk frafald end andre begrundelser. Ligeledes kunne særligt stærke begrundelser for ikke at falde fra identificeres, hvis sådanne begrundelser særligt hyppigt blev nævnt af de studerende, som efterfølgende ikke faldt fra. Imidlertid har det ikke været muligt at identificere nogen betydelige forskelle i frafaldshyppigheden afhængigt af, hvilke begrundelser, de studerende har givet for at overveje frafald, eller afhængigt af, hvilke begrundelser, de har givet for ikke allerede på undersøgelsestidspunktet at være stoppet.

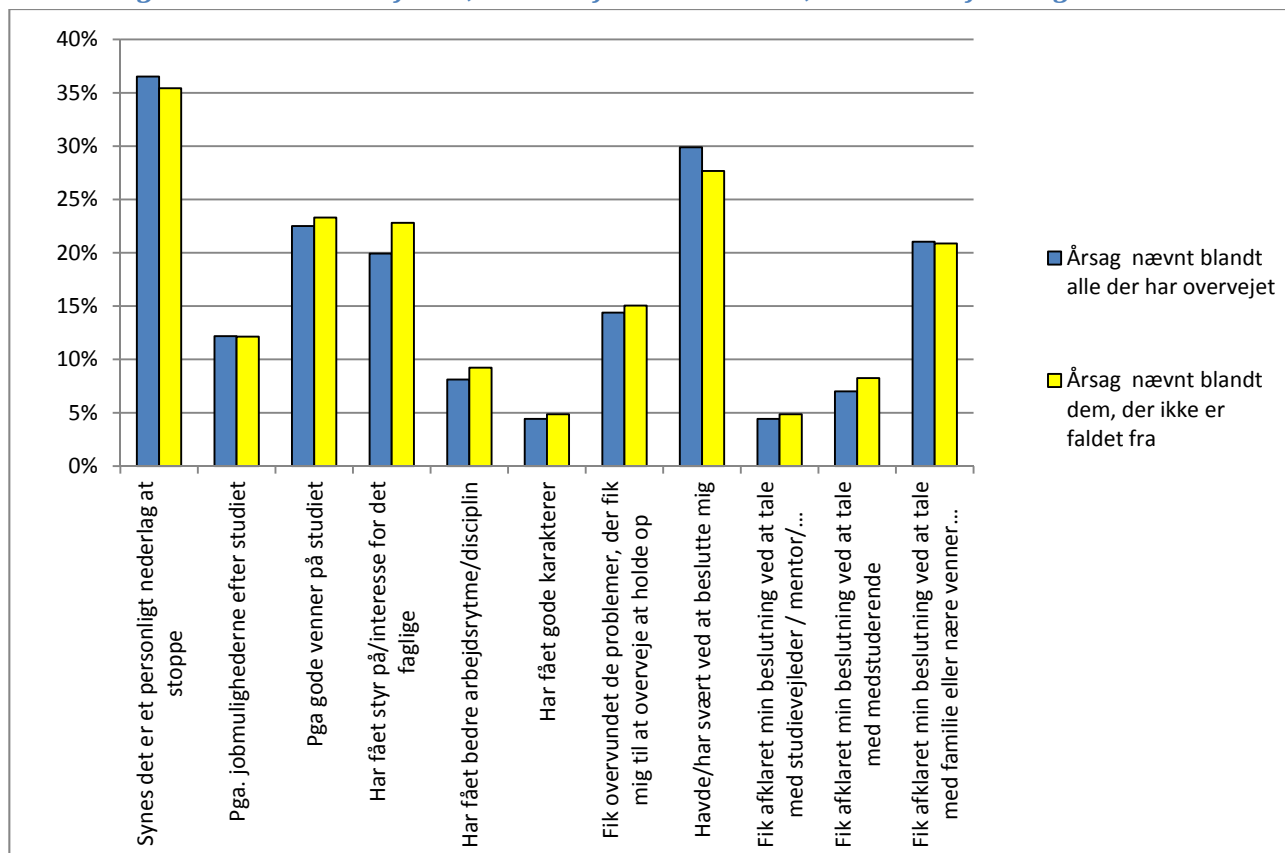
Figur 9.1.1 Andel af alle, som har anført bestemte begrundelser for at overveje frafald sammenlignet med andelen af dem, der rent faktisk er faldet fra, som har anført begrundelsen

Således er mønstret af angivne årsager til at overveje frafald forbløffende ens, hvad enten vi ser på alle dem, der har overvejet at falde fra, eller man blot ser på dem, der rent faktisk er faldet fra. Der synes altså ikke at være nogen særlig farlige årsager til at overveje frafald.

Heller ikke begrundelserne for ikke at være faldet fra (trods overvejelser herom) spiller nogen imponerende rolle for, om den studerende bliver på studiet eller gør alvor af sine frafaldsovervejelser.

Figur 9.1.2 Andel af alle, som har anført bestemte begrundelser for ikke at være stoppet sammenlignet med andelen af dem, der rent faktisk er blevet, som har anført begrundelsen

Der synes altså heller ikke at være særligt "gode" begrundelser for ikke at stoppe, som er mere "holdbare" end andre.

Det er desuden interessant at notere sig, at de hyppigst nævnte årsag til ikke at være stoppet er, at det er et personligt nederlag at falde fra, og at de studerende har svært ved at beslutte sig. Disse begrundelser for at fortsætte på studiet kan vel næppe betegnes som særligt positive eller umiddelbart motiverende grunde til at studere på en uddannelse. Alligevel klarer disse studerende sig ikke dårligere end andre, der i løbet af det første halve år har overvejet at stoppe. De falder ikke hyppigere fra, de forsinkes ikke hyppigere og de får ikke lavere karakterer ved 1. årsprøve end andre studerende, der i løbet af det 1. halve år havde overvejet at falde fra. Dette er dog konsistent med resultaterne fra kapitel 7, hvor der heller ikke kunne påvises nogen negativ effekt af dårlige centrale "trivsels- eller motivationsfaktorer" (alt i alt utilfredshed med studievalget eller utilfredshed med det sociale miljø), når først den studerende har besluttet at gennemføre uddannelsen.

Trivsel og motivation spiller altså en manifest rolle for, om de studerende falder fra, men har en forbausende ringe indflydelse på, hvordan de senere studieresultater bliver, hvis den studerende beslutter sig til at gennemføre studiet.

Det eneste, som dog antydes at "virke" i forhold til, at den studerende, der overvejer at falde fra, bliver fastholdt på studiet og samtidig får relativt gode karakterer ved 1. årsprøve, er, at den studerende får styr på/interesse for studiets faglige indhold.

Appendiks: Oversigt over anvendte forkortelser for uddannelser

Forkortelse	Fuld betegnelse
HA	HA - Almen Erhvervsøkonomi
Fil	HA(fil.) - Erhvervsøkonomi - filosofi
IT	HA(it.) - Erhvervsøkonomi - informationsteknologi
Jur	HA(jur.) - Erhvervsøkonomi - erhvervsjura
Kom	HA(kom.) - Erhvervsøkonomi - virksomhedskommunikation
Mat	HA(mat.) - Erhvervsøkonomi - matematik
Psyk	HA(psyk.) - Erhvervsøkonomi - psykologi
EOK	BA i Engelsk og Organisationskommunikation
IMK	BA i Interkulturel Markedskommunikation
IVK	BA i International Virksomhedskommunikation
ASP	BSc in Business, Asian Language and Culture - Asian Studies Programme
BLC	BSc in Business, Language and Culture
IB	BSc in International Business
IBP	BSc in International Business and Politics
Sem	BSc in Business Administration and Service Management
Soc	BSc in Business Administration and Sociology
IM	BA in Information Management